

HONDARRIBIA

63 Zenbakia
UDAL
EUSKARA-KONTSEILUA
1995 - Abendua
DOHAINIK

Blagan:
EUGENIO ORTIZ

Sukaldarien Txokoa:
ALKARTASUNA ELKARTEA

HERRI GIROA
GAZTERIA
LEHIAKETA
ARRANTZA

1995eko
BORDARI eta
SATARKA
LITERATUR
LEHIAKETAREN
IRABAZLEAK

- 3. HERRI GIROA
- 7. GAZTERIA
- 8. BLAGAN: Eugenio Ortiz
(A.M.)
- 15. BATEK DAKI...
- 16. ALKARTASUNA ELKARTERA
BISITA
- 19. SUKALDARIEN TXOKOA
(Alkartasuna Elkarte)
- 21. BORDARI eta SATARKA
LEHIAKETAKO IRABAZLEEN
LANAK
- 39. DEMOGRAFIA

Urte Berri On!!

Argitaratzailea: Udal Euskara-Kontseilua

Erredakzioa: Ane Muñoz.

Inprimategia, Fotokonposizioa eta Maketazioa:
Gráficas Anaka
Avda. Leixunborro, 61 - Iruñe
Tel.: 618090 / Fax: 619103

Legezko gordailua: S.S. 122/86

paper ekologikoz egina
(klororik gabea).

HONDARRIBIAK ez du bere gain hartzen
aldizkarian adierazitako esanen eta eritzien
erantzunkizunik.

URTE BERRIA HASTEKO EKITALDI EZBERDINAK ANTOLATU DITU UDALAK

Datorren Urtezahar gauean guztiok izango dugu etxekoekin afari goxoa eta mahatsekin 95. urtea behin betirako agurtuz ospakizun handi baten bitartez urte berriari hasiera emateko aukera.

Hamaika txoko ezberdinetan bilduko gara bakoitza beriekin, eta ondoren, guztiok elkarrekin igaro ahal izango ditugu 96.aren lehen orduak ere. Alegia, azken urtetan bezala, aurren ere Benta zabalik izango baita Urte Berriko lehen ordutik aurrera eta hurrengo goizera bitartean, ohi bezala, jaia, musika, edariak, jokoak eta bestelakoak bertan izango direlarik.

Eguberri Jaiek aurrera jarraituko dute, eta badira Udalak antolatu dituen beste zenbait

ekintza egun hauetarako: Urtarrilak 3an berri, asteazkenean, Erregeen Postaria ibiliko da, Mendelun hasi eta Kosta eta Amuteko auzoetan barna haurren eskutitzak jasoz. Hurrengo egunean berri, hau da hilaren 4an, herriko kaleak zeharkatuko ditu Postariak, arratsaldeko 7etatik aurrera.

Hilaren 5an, Erregeen Kabalgata herriko kaleetan barna eta Amute eta Mendelu auzoetan ere ibiliko da, ordu berean.

Musika ekitaldiei dagokienez, Txanpa Akordeoi Orkestak kontzertua eskainiko du Urtarrilaren 13a larunbatean eta arratsaldeko 8ak aldera, Portuko Elizan hain zuzen.

*Trakatan trakatan hiru errege
trakatan trakatan Belenera,
Belenen jaio den Jesus Haurtxoa
trakatan trakatan jaurestera.*

*Meltxorrek trakatan zaldia beltza,
Gasparrek trakatan zaldi txuri,
trakatan trakatan Baltasar zaharra
trakatan trakatan zaldi gorri.*

JAIO BERRI BAKOITZEKO ZUHAITZ BAT GEHITUKO ZAIO JAIZKIBELI

Hondarribiko Udalaren inizatibaz, bertan jaiotzen den haur bakoitzeko zuhaitz bat landatuko da aurrerantzean Guadalupe inguruko zelai batean. Zuhaitz bakoitzaren ondoan, haur jaio berriaren izena daraman plaka modukoa jarriko da, halaber. Urtean behin eta hain zuzen urtarilean ospatzen den "Zuhaitz Eguna" aukeratu du Udalak landaketa berezi hau burutzeko.

Horrela, Udal Korporazio berria eratu zenez geroztik Hondarribian jaio diren haur guztiek, hau da joan den ekainaren erdialdetik honantz jaio direnek, euren izena daraman zuhaitz bana izango dute aurtengoekin hasita. 90 bat dira urtero Hondarribian jaiotzen diren haurrak. ○

EUSKAL TXISTE GRAFIKOEN IV. LEHIAKETAKO IRABAZLEAK

2. saria: Eukene Tejada Falconentzat izan da, aurkeztu duen ONGARRI ONENA lanagatik.

B MAILAN:

1. saria: Edurne Etxebeste Mitxelenak jaso du, BERDEA deituriko txiste grafikoa erekin.

2. saria: Haitz Arzak Iridoientzat izan da, BELTZ izeneko lanagatik.

Maila honen barnean ere Aipamen Berezia jaso du Leire Personat Alvarezen I.R.X.W. lanak.

D MAILAN:

1. saria: aurkeztu den lan bakarrak jaso du maila honetan eman den sari bakarra: PIPER izeneko lanaren egilea Mitxel Arzak Iridoi da.

Epaimahaia ondoko kideek osatu dute aurtengo edizioan: Iñaki Arzak, Ana Ugarte, Raket Salinas eta Carmen Maura. Eta Udalaren ordezkari gisa berriz, Jon Elizalde zinegotzia eta Koro Eraso idazkaria izan ziren bertan. ○

Udal Euskara Kontseiluak azken lau urtetan antolatu duen Euskal Txiste Grafikoen lehiaketaren azken edizioa ospatu berri da Hondarribian, eta partaide kopurua asko igo dela azpimarratu behar dugu aurtengo irabazleen izenak emateari ekin aurretik:

A MAILAN:

1. saria: Mikel Louvelli Nievesek jaso du, SARE PELAGIKOAK izeneko lanarekin.

NEGUKO JARDUNALDI ARRAKASTATSUAK

Bukatu dira urtero bezala Udalak antolatuta abenduan Hondarribian ospatu ohi diren Neguko Jardunaldiak, eta berriro ere, aste betez luzatu diren ekitaldi ezberdinek osaturiko euskal astea guztiz arrakastatsutzat jo dute antolatzaile eta bertan parte hartu duten herritarrek ere. Asko izan dira Jardunaldien barne burutu diren ekitaldiak, adin guztiko hondarribiarrek parte hartu ahal izan dutelarik aurtengoan ere.

Beti bezala, pailazoen bisita izan genuen Hondarribian. Haurrek gozatzeko ikuskizun ederra eskaini zuten **Txirri, Mirri eta Txiribiton** pailazo maitatuek. Jende asko bildu zen hauek ikustera, eta "Saguxarroski" edota Drakularen istorio beldurgarriek bati baino gehiagori barre araztea baino malkoren bat ere isuritza gonbidatu bazioten ere, txikienak nahikoa izutu baitziren, orohar polita izan zen emanaldia.

Aurten lehen aldiz antolatu den ekitaldi bat da halaz eta guztiz ere antolatzaileren esanetan aste osoan zehar arrakastatsuen izan dena. Alegia, **Hondarribia Euskaraz** izenez aurkeztu zen marathoi delakoa. Larunbata goizean hasi eta arratseraino iraun zuen saio luzean, antzerki, abesti, kontzertu, dantza, bertsoak... ikuskizun ezberdin eta bariatua eskaini ziguten Hondarribiko talde ezberdinek.

Goizean haurrak izan ziren ikusle nagusiak, haiei zuzendurikoak baitziren hain zuzen saio gehienak: txotxongiloak besteak beste ikus ahal izan zituzten txikiak. Eta egunak aurrera egin zuen heinean, abesbatzek, euskal dantzek, bertso saioek, txalapartak, antzerkiak... giro ederra erakarri zuten San Pedro aldera.

Antolatzailerek bide batez eskertu nahi dizute bai oholtzaren gainean eta bai behean ikusle modura hurbildu zineten guztiei ere

zuen partaidetzagatik, "honelako ekintzak antolatzen jarraitzeko ezinbestekoa baita guztien kolaborazioa".

Bestetik ere, Neguko Jardunaldiek aurtengoan omenaldi berezia eskaini diote Hondarribiko olerkari ospetsua izandako **Claudio Sagarzazu "Satarka"** zenari, haren jaiotzaren ehungarren urteurrena ospatu berri dela eta. Olerkari honen bizitza eta lanaren inguruko hainbat ekitaldi ezberdin burutu dira aste osoan zehar, guztietan ondokoak izanik nabarmenak: Zuloaga Etxean jarri den argazki erakusketa bitxia batetik - Satarkarenak izandako agiri zein liburuak ere bertan jarri ziren ikusgai -, eta bestetik aurtengo **Bordari Satarka Literatur Lehiaketako** sari-banaketaren aurretik burutu zen olerkariaren bizitzari buruzko hitzaldi eta omenaldi saioa. Satarkaren zenbait abesti entzun ahal izan genituen Javier Bustoren zuzendaritzapean kantatu zuten Eskifaia Abesbatzakoek eskutik.

San Pedro kalean eta aurten lehenengoz, Durangoko Azokaren nolabaiteko jarraipena izan den Euskal Liburu eta Diska Azoka izan dugu aste berean zehar ere. Jendetza gehiegi erakarri ez duen arren, bertakook erosi ahal izan dugu azokan euskarazko materiale ugari.

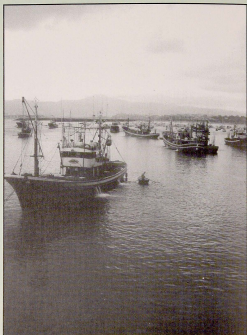
ARRANTZA

O lentzerorekin batera etorri dira gure arrantzaleak ere, sartu dira kaian, bertan igarotzeko Eguberrietako Jaiak. Bai horixe, etxean zaituztegu jada arrantzaleok, Gabon eta Urtezaharra etxeko berotasunean ospatzeko.

Eta Eguberrien etorrerarekin, Hondarribiko Kofradiak, aspaldiko ohiturari eutsiz, bakailaoa eta olioaren oparitu die aurtengoan ere bertako arrantzaleei; halaber, erretiratu eta hildako arrantzaleen alargunek ere jaso dute beti bezala euren oparia. Bakoitzak bostna kilo bakailao eta zazpi olio litro jaso ditu, hain zuzen.

Bestetik, atunaren azkenengo kanpaina onuragarria izan dela esan dezakegu, izan ere Hondarribiko arrantzaleek 2.100 milioi pezetako sarrerak lortu baitituzte 95. urte osoan zehar.

Urte Berria hasiko da, jai eta oporrak bukatuko dira, baina arrantzaleak ez dira oraingoz aterako. Hilabete pareko geldialdia egingo dute ohiturari jarraituz. Bestalde, lehorrean geldituko diren arren, martxa ederrean egingo dituzte bi hilabeteok, ontziak

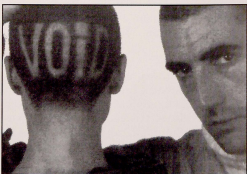

egokitu eta guztia ongi prest eduki beharko baitute Udaberrian sartu aurretik berriro ere antxoarekin hasteko. ○

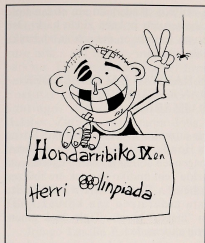
DANIEL KALPARSORO ETA EL DESEO ETXekoak Hondarribian

B ere bigarren luzemetraia filmatzeko, Hondarribia izan da bertako Daniel Kalparsoro zinemagile gazteak aukeratu dituen herrien artean bat. "Pasajes" izeneko filmea ari da pantailaratzen, eta noski, Pasaian bertan hartuak ditu eszena gehienak. Bestetik ere, Errenderian, Irunen bertan eta Donostian errodatu dute sekuentziaren bat.

Aktoreen artean, Najwa Nimry zuzendariaren emaztea eta honen "Salto al vacío" opera prima bitxian protagonistaren rola burutu zuen gaztea bera da, Charo Lopez ezagunarekin batera filme berri honetan rol nagusia burutuko duena. Pedro Almodovarrena den "El Deseo" ekoiztetxeak produzitu duen luzemetraia honen azken

planuak izan ziren hain zuzen ere Kalparsororen ekipoak Hondarribiko Paradorrean filmatu zituenak. ○

HERRI OLINPIADAREN EDIZIO BERRIAN 25 TALDEK HARTUKO DUTE PARTE

**Hasiak dira jadanik
Hondarribiko IX. Herri
Olinpiadak.**

Aldizkari honen hurrengo alean Olinpiadei buruz luze eta sakon ariko garenez, hasi berriak baitira eta oraindik emaitzarik ere ezin dugu eman, lerro gutxitan partaide kopuru eta frogei buruz ere zertxobait azalduko dizuegu.

Iazkoan parte hartu zuten talde gehienek eman dute izena aurten ere, nahiz eta urtero bezala talde berririk ez den falta: aurreko urtean baino zazpi talde gutxiagok parte hartuko dute hain zuzen, hau da guztira 25 taldek. Hiru dira talde berriak, eta hauen

artean, "Gaxiia", beteranoen artean zeuden "Flaxiia" eta "Gatz Emanak" taldeen loturaz sorturikoa alegia.

Frogei buruz, berriz, esan talde guztiak jadanik hasiak direla bestetan bezala martxoaren amaierara bitartean iraungo duten Olinpiaden frogak burutzen. Hiru dira hain zuzen edizio berri honetan lehen aldiz burutuko diren frogak: batetik, mozorrotze txapelketa, Oka-jokoa eta goitibera lasterketa azkenik.

SAINDUKO ANTZERKI TALDEAK BI HILABETE DARAMATZA MARTXAN

Lourdes Villagran antolatzailea izateaz gain arduradun gisara diharduen ikastaro edo tailerra da, Sainduko gaztetxean astero Hondarribiko eta inguruko herrietako jendea biltzen duen antzerki taldea alegia. Bertan, iazko udaberri osoan zehar Antonio Galaren "Hondarribiko Oratorioa"-ren taularatzean parte hartu zuen jende asko dabil; gogoratu hartan ere Lourdes bera izan zela aktoreen koordinatzaile eta zuzendaria.

"Oratorioa" oso muntaia handia izan zen, ordu askotan prestatu beharrekoa, jende askoren koordinazio lan egin beharrekoa, eta aurtengo neguko tailer edo talde sortu berri

honetan berriz, Villagranen asmoa antzezlan obra txikiak prestatu eta maizago taularatzea da. Halaber, beste herrietan ere aritzea da koordinatzaileak nahi duena.

Horrela ba, hogeit bat lagun biltzen dira astero antzerki tailer honetan. Ikasturtea hiru atal edo ziklo ezberdinetan egituratua dago: espresioa eta ikasleek elkar ezagutzeko eta konfidantza hartzeko ariketak, inprobisazioa eta abar landu dira orain arte. Hemendik aurrera berriz, antzezlan txikiak prestatuko dituzte Sainduko antzerki taldekoek. Eta azkenik, egokitapen musikalak egitea da Lourdes koordinatzailearen asmo eta helburua.

EUGENIO ORTIZ, gaztetandik hasi eta gaur arte han hemenka kantu-kantari dabilen hondarribiarra.

Gabon egunetan gure herriko kaleetan urte osoan zehar baino maizago ikusi ohi dugun Eugenio Ortiz Salaberria hondarribiar baritonoa dugu Aldizkariaren Eguberrietako ale berezi honetan *Blagan* sailerako gonbidatua. Hondarribian bertan jaio zen Eugenio 1921. urtean, eta oso gazte zelarik izan zuen lehen kontaktua musikaren eta kantuaren munduarekin.

.NOIZ ETA NOLA SARTU ZINEN KANTUAREN MUNDUAN?

.Gaztetxo nintzela, nere lagunekin batera sartu nintzen musika eskolan, solfeoa ikasi eta abesten ere ibiltzen ginen orduan. Nere anaia Ramon ere nerekin ibiltzen zen, aurreko urtetan nere aita bera ere aritua zen bezala; aita Musika Bandan ibili zen baitare.

.NOR IZAN ZEN MUSIKA ARLOAN ZURE LEHEN MAIXUA?

.Nere aurreneko maixuak Angel Telleria zuen izena, organista eta akademiako zuzendaria zen. Nik asko ikasi nuen gizon

harekin, solfeoa akademian eta elizan tiple bezala abesten ere irakatsi zidan hark. Oso irakasle ona zen eta ez dut sekula ahaztuko harekin ikasitakoa.

.URTE HAIETAN BAI AL ZEGOEN HERRIAN KORU EDO ABESBATZARIK?

.Gerra aurreko urtetan Elizako korua genuen Hondarribian. Ona zen, ederra, denok bagenuen solfeo maila onargarria, eta gizon heldu zein mutiko gazteak ere ibiltzen ginen abesten. Luis Zufiria apaiza eta organista arduratzen zen koruaz, gure bigarren "maixu" bezala. Tiple onak ginen; ahots tonu altuena da.

.NORMALKI NOIZ ETA NON ABESTEN ZENUTEN?

Ikastera, eskola publikotik irten eta akademiara joaten ginen, astean hiru biderretan edo, eta gero elizan abesten genuen. Gregoriano abestiak abesten genituen; nere ustez gregorianoak abestuz asko ikasten da. Gizonekin elkartuta zenbait meza ederretan abestu ohi genuen, eta Gabonetarako adibidez, kanta politak prestatzen genituen, edota Aberri Egunerako, Aste Santuan, Herriko Jaietan ere kantatzeko...

.BERAZ, URTEAN ZEHAR OSO MAIZ ATERATZEN ZINETEN ABESTERA.

.Igandero goizeko mezan gregorianoak abesten genituen, gero arratsaldeko "Bezperak" deiturikoetan, eta bueno, aste egunetako jaietan ere bai.

.NORTZUK IBILTZEN ZIREN ZUREKIN ABESTEN?

.Baziren gizonetan Tenore eta Baxu onak. Tenoretan adibidez, Artolatar anaiak oso onak ziren: Meltxor, Fernando (Bordari), gaur apaiza den Rafael eta Jose Luis. Bestetik ere, Errazkin anaiak ongi ibiltzen ziren kantuan: Pedro eta Nazario tenore gisara eta Rafael berriz tiple ona zen. Bakarleri edo solista ona genuen, alegia, Alberto Lasa jauna. Sagarzazutarrak hortxe zebiltzan ere, Pepe eta bere bi semeak, Jesus eta Paco. Telleria anaiak, gero baxuen artean

onenetakoa zen Gabriel Lapitz, Pepito eta Serafin Ardaiz, Pepito Oiarzabal, Angel Zabala, Etxebestetar guztiak onak ziren, gure aita... eta bueno, inor ahandzi badut, barkatu. Tipleen artean, Rafael Errazkinek bakarlarri gisara abesten zuen, eta gero Bustotar lau anaiak zeuden ere, hau da Santiago, Alfredo, Javier eta Carlos. Halaber, Zufiria organistaren iloba, Rafael Ardaiz, nire anaia Ramon, eta beste batzuek... guztiak onak eta solfeoa ikasitakoak ginen gainera.

ESKOLAN ERE INOIZ ABESTEN AL ZENUTEN?

Irungo Lasalle Eskolara joaten nintzen, eta hantxe Rafael Errazkin eta Zufiria organistaren iloba bera ere ibiltzen ziren. Bertan, eskolan, abesbatza moduko bat sortu zen lau ikaslerekin: Irungo mutil bat, Zufiria, Errazkin eta ni neu ginen hain zuzen korua osatu genuenak. Mezetan abesten genuen, Ave Mariak, Gregorianoak... hiru edo lau ahotsetan egiten genuen. Eskolako kaperan abesten zen, edota Irungo Pasionisten elizan, eta Elitxu auzoan dagoen eskolan ere aritu ginen behin baino gehiagotan.

ETA ESKOLA GARAIA BUKATU ARTE IBILI ZINEN LAUKOTEAREKIN ABESTEN?

Ez horixe, hura ere bukatu zen egun batean. Oso oroitzapen onak dauzkat garai hartaz, ederrak ziren egun haiek. Baina gerra iritsi zen gure ingurura, 1936. urtea zen eta bizitza erabat aldatu zitzaigun goizetik gaurera.

NOLA BIZI ZENITUEN GERRA EGUN HAIEK?

Uztailaren 18tik irailaren hamarrera bitarteran herritik atera gabe egon ginen. Bonbardaketa ugari izaten ziren egunero, bai Irunen eta bai Hondarribian bertan ere. Burni hegazkinekin erasotzen gintuzten alemaniar eta italiarrek, eta baita ere artilleria inguruan genuen, mendian, Aiako Harrietan adibidez, guztia hartuta zuten Molaren gudariak. Gerra-ontziak ere hementxe zebiltzan, gure Jaizkibel aldean eta Hondarribian bertan bomba pila bota zituzten.

ABESTEARI UTZI EGINGO ZENIOTEN EGOERA HARTAN, EZTA?

Ez horixe, guk nahiz eta gerra izan eliza barnean mezatan eta abesten jarraitzen genuen, elizako jai ospakizunetan eta. Oroitzen naiz Guadalupeko Ama Birjina menditik jeitsi ere egin genuela, Parrokia edo Eliza Nagusira, eta bertan egin ziren orduan Guadalupeko tradiziozko nobenak. Hemen ez zen eliza bat bera ere itxi, ez komentu eta ez mojen elizarik ere. Nere anaia Ramon eta biak adibidez Hijas de la Cruzeko kaperako monagilo edo elizmutilak ginen urte haietan, eta nahiz eta gerra garaia izan bertan aritzen ginen mezetan laguntzen, irailaren hamarra arte.

ZER GERTATU ZEN URTE HARTAKO IRAILAREN 10AN?

Zoritxarreko egun hartan Mola Generalaren gudariak hartu zuten San Martzial mendia eta Irunen sartu ziren, eta Hondarribian ere. Ia denak Frantziara joan ginen, Iparraldera. Nere etxetik adibidez, gure aita, Ramon anaia eta hirurak joan ginen; ama, bi arrebak, amona, aitona eta izebak berriz hemen, Hondarribian geratu ziren. Eta hiru urte igaro genituen elkar ikusi gabe!

NON IZAN ZINETEN ETA ZER EGIN ZENUTEN HAINBESTE DENBORAN?

Sei edo zortzi egun Hendaiaren egin genituen, Irun erretzen ikusten genuen, sutan. Hondarribia ere erre nahi izan zuten, baina gure gudari abertzaleek gogor egin zieten eta ez zuten erretzea lortu. Hendaiatik Bartzelonara joan ginen, gero handik Valentziara. Bertan ginelarik, penagarria zen hango eliza guztiak itxita ikustea, batzuk erreta, komentu guztiak ere hala zeuden, eta ez zen mezarik inon ematen, eta hori gure herrian ez zen gertatzen. Franco eta Molaren gudariak aurka zeudenean ere gure herrian eta Euskal Herri osoan ez zen Eliza bat bera itxi ez eta erre ere.

VALENTZIA INGURUAN GERATU ZINETEN DENBORA GEHIENA, BERAZ.

Bai, ni han lanean hasi nintzen nere aita bezala. Hark arotz modura egiten zuen lan.

Anaia berriz etxean gelditzen zen janaria prestatu eta lanak egiten. Gero anaia joaten zitzaion aitari bazkaria lantegira eramatera. Nik berriz gauzez egiten nuen lana. Gogoratzen dut nola gauero bonbardaketak izaten ziren, alemaniar eta italiarrak Mallorca aldetik agertzen zirenean alegia. Haietako gau batean, lanetik etxera nindoala, Valentziako kaleetan erori zen bonba batek harrapatu ninduen eta ondorioz kokotsean min hartu nuen. Bat-batean hospitalean esnatu nintzen. Gure aita eta anaiak kezkatuta neuzkan, ez baitzekiten non nengoan. Handik gutxira Gobernu Errepublikarra nere adineko mutilak deitzen hasi zen, Teruel inguruan gudari bezala behar gintuztela eta.

.EUSKALDUN ASKOREKIN TOPO EGITEN ZENUTEN HAN BARNA?

. Gaurko Hondarribiko alkatearen aitaren lehengusua, Salvador Jauregi hondarribiarra alegia izan zen egun haietan nire komandantea. Oraingo batzokia dagoen lekuan lehen bazen hotel bat, Mouriscot Hotela, bada hartako zuzendaria zen bera. Salvadorrek Euskal Herriko gerra osoa alde batean eta bestean egin zuen, Santander eta Asturias inguruan ere aritu zen, beti gudari euskaldunekin. Orduan Jose Antonio Agirre jauna zen Euskal Gobernuko lehendakaria. Salvador Jauregik hemendik Asturiasa eta bertatik, itsasotik hain zuzen, alde egin zuen Burdeos aldera onrtzi batean, beste gudari askorekin batera. Burdeostik 1937. urtean Valentziarantz abiatu zen, Errepublikar Gobernuaren alde borrokatuz. Hauek komandante izendatu zuten Teruelgo frentera bidaliz, eta horrelaxe kointziditu genuen han. Bestetik ere, gure artean bazen gudari euskaldun gehiago; haien artean, Euskadiko gudan Salvador Jauregirekin ibilitakoak ziren, eibartarrak, bizkaitarrak...

.TERUEL ALDEAN IZAN ZINEN EGUN HAIETAN BAZTERTUA AL ZENUEN KANTUAREN MUNDUA?

.Ni nintzen Jauregiren gudari gazteena, eta han hasi nintzen kamioi eta kotxe artean nere betiko lanbidea izango zen elektrizistaren ofizioa ikasten, hantxe, Terueleko frentean. Hamazazpi urte neuzkan orduan, eta ahotsa nahiko mugatua nuen.

Gudariekin "otxote" delako bat osatu zen, eta nik bigarren tenore bezala kantatzen nuen han. Habanerak abesten genituen, eta euskarazko kanta pila bat ere.

.ETA TERUELEN IZAN ONDOREN NORA BIDALI ZINTUZTEN?

.Terueleko *parke mobil* zelako hartatik *hipomobil* zeritzon batera bidali ninduten, beste gudari pilarekin batera. Bertan ikasi nuen nik zaldi gainean ibiltzen. Mando eta zaldiak garbitzen nituen. Gerra amaitezkotan zegoen, gu izan ginen galtzaileak, eta ez dakit nola azaldu nintzen aita eta anaien ondoan. Gero handik Hondarribira itzuli ginen, eta a ze poza berriro sendi osoa elkarturik ikusita!! Arrebak asko handitu ziren ni kanpoan nintzela, eta aldaketa asko ikusi nituen bueltan. Orduan aita atxilotu zuten, baina berehala atera zen berriro kanpora.

.GERRA AMAITUTA, BERRIRO JARRI ZEN HONDARRIBIKO ABESBATZA MARTXAN, EZTA?

. Raimundo apaiza eta organistak antolatu zuen berehala korua, eta oso talde polita bildu zuen. Gure aita eta anaiok ere parte hartu genuen, bai eta gerra aurrean abesten aritzen ziren zenbait gizon eta mutiko berri batzuk bertan bilduko ere. Tiple onak genituen, eta gizon harekin oso gustura ibili ginen abesten; Inaxio Olaziregi zen guztien artean berezia, askotan abestu ohi genuen berak eta biok duo edo bikote modura, mezetan edota bestelako jairen batean ere. Paco Sagarzazu bigarren tenorearekin eta Rafael Errazkin bakarlariarekin ere aritu ziren. Bestetik, Alfredo Busto ere bertan aritzen zen, bigarren tenore bezala. Neretzat Busto jauna Gipuzkoako onena zen bere mailan.

.BERAZ GERRA AURREKO JENDE BERA ITZULI ZEN ABESBATZARA.

.Bai, gehienak bertan ginen. Tenore fina zen Gabriel Lapitz adibidez, baxu bakarlari onenetakoa zen gainera. Telleria anaiak han zeuden, eta Txomin Sagarzazu batzuetan ere. Telleria jaunak oraindik organua jotzen zuen, eta handik gutxira Jesus Jauregik hartuko zion txanda.

.ENTZUNA DUT OSO "OTXOTE" BEREZIA IZAN ZELA GARAI BATEAN HONDARRIBIAN, ETA ZU BERTAN OMEN ZINEN.

. Bai, 1944. urtean "otxote" delako bat eratu zen, Alberto Lasaren zuzendaritzapean. Jose Luis Artola, Beñardo Lapitz lehen tenorea, Alfredo Busto eta ni bigarren tenoretan, Remigio Oianguren eta Luis Argote baritono gisara, eta azkenik Serafin Ardaiz eta Manuel Diaz ziren baxuak. Talde harekin herriz herri ibili ginen, etxe askotan ere, oso ongi funtzionatzen zuen taldeak. Batzuetan bakarrik ere abesten nuen nik, eta egun batean baritono ahotsarekin abesteko aukera sortu zitzaidan.

.NOLA IZAN ZEN ISTORIO HURA?

. Andre Dukesa batek bakarka abesten entzun zidanean, beka bat lortu eta Madrilgo kontserbatorioan ikas bezan proposatu zuen. Nik esan nion Donostiako kontserbatorioan hasi nahi nuela, eta azkenean halaxe egin nuen. Donostian, bertako irakaslea zen Mª Teresa Hernandezek ederki prestatzen zituen ahotsak, eta bizpahiru urteren ondoren, emakume harekin ongi ikasi nituen ahotsaren sekretuak.

.BESTALDE, HONDARRIBIKO ABESBATZA HARTAN EZ AL ZEGOEN EMAKUMEENTZAKO LEKURIK?

. Raimundo organistak 1945. urtean orfeoia eratu zuen, eta bertako emakume batzuek parte hartu zuten bertan. Nahiko orfeoi ona zen gainera, emakumeek oso fin eta ongi abesten zuten; gizonaek berriz, elizako korukoak ginen denak. Orfeoi honek asko abesten zuen garai batean, baina halako batean Raimundo organista eta zuzendaria Bilboko San Frantzisko Parrokiara joan zen, eta Alberto Lasak hartuko zuen orduan zuzendariaren kargua.

.ZER MODUZ MOLDATU ZINETEN ZUZENDARI BERRIAREKIN?

. Alberto Lasarekin oso ongi ibili zen abesbatza, baina berak bazuen Udaletxean eta bestelako lan pila, Musika Eskolako zuzendaria zen, txistularien zuzendaria, Musika Bandako zuzendaria... eta piskanaka galduz joan egin ziren "otxote" eta orfeoia. Bide batez esan nahi dut musikaren arloan oso garrantzitsua dela Hondarribian Lasa jaunak egin duen lana. Batez ere idazkera, idatzi dituenak handiak iruditzen zaizkit; bai letra eta bai pentagramako notak ere zein garbi idazten zituen... eta zenbat lan utzi duen egina gure herrian!

.ZER GERTATU ZEN ONDOREN ABESBATZAREKIN?

. Don Joaquin organista etorri zen Raimundo jauna joan ondoren. Hau triple berriekin hasi zen, eta korua ongi zebilen Alberto Lasak asko lagundu baitzuen bai eta Jesus Jauregi organistak ere.

ETA ZEIN IZAN DA ZURE PAPERAKORU HARTAN?

Oroitzen naiz Aste Santuetan, Jaietako Salbetan eta bestelako jai mota askotan ere parte hartzen genuela. Ostiral Santuan urtero abesten zen “¡Ya murió!”. Nik urte askotan bakarlarri bezala abestu izan dut hori, 28 bat biderretan. Jende asko etortzen zen entzutera, Irundik ere etortzen ziren. Lehenago Luis Telleriak eta Gabriel Lapitzek abesten zuten, oso ondo gainera. Orain, azkenekotan Jose Luis Lapitzek abesten du, bere betiko ahots eder eta bereziarekin, eta badugu beste baxu on bat, hark nahi izanez gero ederki asko abestuko lukeena. Alegia, aurrekoaren anaia den Imanol. Gaur egun Alberto Lasaren semeak, Albertok berak darama Parrokiako k o r u a r e n zuzendaritza. Nik guztira 67 urte daramatzat koruan, eta ni bezala badira bertan gerra aurretik ere nerekin abesten zuten beste hondarribiar batzuk. Alberto Lasarekin oraindik ere ibiltzen gara gauza berriak ikasten, baina gauzak ongi ateratzeko entsaio pila egin behar dira, ordutegi bat jarraitu, eta hori askotan zaila izaten da mantentzea.

BERAZ ESAN DEZAKEGU BIZITZA KANTATZEN PASATU DUZULA.

1944. urtetik hona adibidez ezkontza askotan abestu izan dut bakarrik, eta hileta elizkizunetan; horietan ia beti koruarekin abesten nuen eta tarteka bakarka ere.

LUIS MARIANO INGURUKO ABESLARI EZAGUNENA ENTZUN AL DUZU INOIZ KANTATZEN?

Oroitzen naiz Luis Mariano Irunen agertu zenean. Garai hartan Irunen, Behobiako Trinketeetan eta ibiltzen nintzen abesten,

Agirre eta Jose Luis Azkue akordeoijole eta pianojolearekin, hirurak ibiltzen ginen herri ezberdinetan eta abesten. Bueno, oroitzen naiz nola ni Arma Plaza inguruan bizi nintzen, eta hantxe zegoen taberna batean, Inaxio Oronozen tabernan hain zuzen, kantari entzun nuen etxetik Luis Mariano. Gero, bere aita hil zenean, Iparraldeko herriska polit batean ospatu zen hiletan abestu genuen guk. Irundik eta Hondarribitik joan ginen, Bordari, Errazkin, Lapitz, Alberto Lasa aita, ni... Meza bukatu ondoren, Luis Marianoren pianista koruari zorionak ematera gerturatu zen. Abeslari

famatuaren amaren hileta elizkizunetan gauza ber-bera egin genuen. Baina zeinek asma zezakeen koru berak abestuko zuela, eta herri hartan bertan, Luis Marianoren hiletan ere.

LAUKOTE ON BAT ERE OSATU OMEN ZENUTEN GARAI BATEAN.

Bai, 46. urtea zen eta “Gautxori” laukotea sortu genuen, Rafael Errazkinek, Alfredo Bustok, Carlosek eta nik osatzen genuen hain zuzen.

ZEIN BESTE TALDETAN ABESTU IZAN DUZU URTE HAUTAN?

Irungo Coral de Cámara deiturikoan nire arreba Trinirekin batera abesten nuen, Parisen, Madriden... Txanda batean han

geratzea nahi zuten, Irrati Nazionalaren koruan abestu nezan. 1947. urtea zen.

.ETA SARIRIK JASO AL DUZU INOIZ?

.Hurrengo urtean, hau da 1948an, txapelketa batean lorturiko lehen saria eskuratu nuen, Donostiako Victoria Eugenia antzokian burutu zen ospakizun batean. Ondoren, urte bat beranduago, Bilboko Arriaga antzokian bigarren saria lortu nuen. 1952. urtean berriaz, lehen saria neretzako izan zen berriro, eta Irungo Principal antzokian, bi urte geroago, bigarren geratu nintzen.

.HAINBESTE URTE ONDOREN, OROITZEN AL DITUZU IZANDAKO IRAKASLE GUZTIAK?

.Esan bezala Angel Telleria jauna izan zen lehena, Luis Zufiria jauna, Raimundo jauna eta Mª Teresa Hernandez Usabiaga. Era berean, Maria Pilar Etxebeste, Jesus Jauregi eta Txomin Sagarzazu jaunak, eta ahanzi gabe Alberto Lasa, Joaquin Odriozola, Jose Manuel Azkue, Jose Luis eta Maria Pilarri eskertu behar diet haien betiko laguntza.

.ITXAS LUR HONDARRIBIKO ELKARTEKO KORUA ERE ZUK ZUZENTZEN DUZU, EZTA?

. Bai, hemezortzi urte daramat Itxas Lur taldea zuzentzen, askotan 54 bat kide ere bildu izan gara abesten.

.AZKEN ALDI HONETAN ERE JARRAITZEN AL DUZU KANTATZEN?

. Hirurogeita hamalau urte dauzkat orain, eta esan dezaket ahotsa ongi daukadala; azken lau urteotan erreitalak eman izan ditut, pianoaren laguntzaz, 23 eta 28 lan ezberdinekin. Azken emanaldia adibidez joan den hilabetean egin nuen, Hondarribiko San Gabriel Egoitzan. Oso ospakizun polita izan zen, jende ugari bildu zen bertan eta txalo asko entzun ziren; beste emanaldia eskaintzeko eskatu didate.

.EZ DA SAN GABRIELEN ABESTEN DUZUN LEHEN ALDIA, EZTA?

. Hondarribian ez dago San Gabriel Egoitzakoa bezain auditorio egokiagorik, areto handia eta pianoarekin... Azkenekotan bertan abesten dut eta oso pozik gainera. Eskerrak eman nahi diet bide batez San Gabrieleko. Azaroan ospatu genuen azken emanaldi hartan adibidez, bukatu ondoren propinaz edo beste abestia eskatu zidaten, eta Iparragirreraren "Agur Euskal Herri" abestu nuen.

A.M.

MARINEL

BURDINDEGIA - FERRETERIA

MENAJE - INDUSTRIAL

TORNILLERIA INOX.

ELEKTRIZITATEA - GILTZEN KOPIAK

Zorionak eta Urte Berri On !!

Bernat Etxepare, 12 - Tel. 64 17 88
HONDARRIBIA

CLINICA VETERINARIA

ZORIONAK!!

CENTRO COMERCIAL SOKOA
Teléfono: 64 55 07
20280 HONDARRIBIA

Telf. Urgencias: (908) 68 02 58

**eukeni
optika**

- * BEGIEN AZTERKETA
- * KONTAKTUZKO LENTEAK
- * BEGIEN ENTRENAMENDUA
- * GRADUAZIOA, KONTROLA
- * ETA BERRIKUSKETA
- * PRESIO INTRAOKULARREN AZTERKETA

SAN PEDRO, 57 - TEL. 64 38 05

HONDARRIBIKO AIREPORTUAK AIRE LINEA BERRIEKIN BUKATU DU URTEA

zken hilabeterarte bertan konpainia bakarra mugitzen bazen ere, berezko aire konpainiarekin, "Air Nostrum" izeneko beste konpainiarekin, eta noski, Aviaco betikoarekin ere bukatu du urtea Gipuzkoak, eta hain zuzen Hondarribian dagoen Donostiako Aireportuak.

Gipuzkoako Aire Linea:

Nafarroako Aire Konpainia bezalaxe *Air Truck* enpresak kudeatutako Gipuzkoako Aire Linea berriaren helburua bertako aireportua indartzea izan da, bertakoon eskariak betetzea alegia. Aviaco konpainiak galdu egingo du aurrerantzean beraz, hemengo aireportuan orain artean izan duen monopolioa, orain Gipuzkoako Aire Konpainia martxan jarri denez gozotik.

Orain arte gertatzen ez zen bezala, hegazkin hauek gauean aterrizza dezakete, eta hori "abantaila handia dela" adierazi zuten Hondarribiko aireportuaren garapena eta suspertzea bultzatzeko soruta izan den **Afodesa** enpresakoek eskaini zuten prentsaurreko batean.

Piskanaka

hedatuz joango den konpainia berri honekin, hemendik gutxira ondoko lekutara joan ahal izango dugu Hondarribiko aireportutik: Bartzelona, Madrid, Granada, Santander eta Santiago. Hasiera batean Bartzelonara eta Mallorcarako hegaldiak iragarri baziren ere, Madrid eta Bartzelona dira momentuz hegaldi hauek Hondarribiarekin lotuko dituzten hiriak.

48 eserlekuko hegazkina prestatu du Gipuzkoako Aire Konpainiak. "San Gabriel" hegazkina alegia. Turbo-helize motorra duen hegazkin honek 7.500 metroko altueran hegatu egiten du, eta ATR 42-300 modelokoa da. Laster goian aipatutako beste hirietarako hegaldiak egin ahal izango dira bertatik. Oraingoz asteburuetan ez du hegaldirik egingo konpainia sortu berriak, baina aurrerantzean *charter* direlako hegaldi bereziak egingo omen dira asteburutan Hondarribitik.

1.500 milioi balio duten hegazkin txikiak dira, baina era berean gero eta maizago izango dira hegaldiak, orain arte izan den zerbitzua gehituz joango delarik.

LANPOSTU

BERRIAK SORTUZ: Afodesa

enpresak azaldukoaren arabera, hirurogeita hamar bat lanpostu berri sortuko ditu Gipuzkoako Aire Konpainiak, lanpostu hauetarako gipuzkoarra izatea nahitaezkoa izango dela insistituz.

Air Nostrum:

Urtea bukatu baino lehen, eta azken hilabeteen hain zuzen, beste konpainia batek ere hasi ditu Hondarribiko aireportutik Bartzelonarako hegaldiak. Mediterranearen Aire Konpainiaren hegazkin bakarra ibiliko da oraingoz, Bartzelona eta Hondarribia airetik lotuko dituena. Focker 50 modeloko hegazkina da, eta bertan berrogeita hamar laguntzako eserlekuak daude. Hasteko, astean behin izango dira Air Nostrumek hemendik Bartzelonara eta bueltan egingo dituen hegaldiak.

BATEK DAKI... ETXE HAU ZEIN KALETAN DAGOEN!

guberrietako ale berezi honetako lehiaketari dagokion galderari ekin aurretik, udazkeneko alean proposatu genizuen galderaren erantzuna argituko dugu. **BATEK DAKI...TXOKO HAU ZEIN LEKUTAN DAGOEN** zenuten galdera, bada guztiek erantzun duzuen bezala, alde zaharra inguratzen duen Harresiaren alde batean dagoen Erreginareen Baluartearen dago argazkian ageri zen txokoa. Azpimarratu beharra dago asko izan zaretela lehiaketan parte hartu duzenak, eta aurrera ekin dezazuen animatuko zaituztegu bide batez. Azken lehiaketako irabazlea ANITA ITURBE hondarribiarra izan da. Zorionak!

Ondoren, Eguberrietako ale bereziaren lehiaketako galdera berria zein den esango dizuegu: Alboko argazkian ageri den **ETXEA ZEIN KALETAN DAGOEN!** asmatu behar duzue oraingoan. Etxe zaharra da bera, eta pista bezala, urte askoz Hondarribiko eraikin ezagunetakoa izandakoa duzuela argituko dizuegu.

Beti bezala, erantzunak zehatza behar du izan, eraikin hau kokatua dagoen kalearen izena behar dugu, ez bestelako deskribapenik.

Erantzuna, partaidearen izen eta telefono zenbakiarekin batera sobre itxi batean Udal Euskara Zerbitzura eramanez edo bidali behar da, Urtarrilaren 29 astelehena izango delarik hain zuzen erantzuna ekartzeko azkenengo eguna.

Sariari dagokionez, asmatzaileen artean Hondarribiko **ARRAUNLARI Jatetxean** bi lagunentzako afaria zozketatuko dugu. Animo beraz, eta bidali diezaguzue erantzuna epe barruan. Zorte on guztiei!

**PELUQUERIA
ISABEL**

Zorionak eta Urte Berri On !!

ZULOAGA 7 - 1º Centro
Telf: 64 15 95
HONDARRIBIA

KAFETEGIA

GOZOTEGIA

Zorionak eta Urte Berri On !!
San Pedro, 10 - Telf.: 64 10 47

**SACARDOTEGIA
JATETXEA**

Horra hor goian errota
irina pur pur ihata
ondo jan eta edon paketsu ta alai
hór duzue Beko - Errota.

JAIZUBIA
Telf.: 64.31.94
HONDARRIBIA

ZORIONAK !!

ALKARTASUNA ELKARTERA BISITA

NIKASIO ZEBERIOK JAIZKIBELGO ALKARTASUNA ELKARTEA ERAKUTSI DIGU

Astero elkartzen dira Nikasio Zeberio eta mendiko langileak Guadalupeko bidean dagoen Alkartasuna Elkarte egokitu berrian, lanaz hitzegiteaz gain afari goxoa dastatzen dute bertan; halaber, besterik gabe afari edo bazkariren bat antolatzen duen bazkiderik ez da elkarte honetan falta.

Gregorio Berrotaranek bultzatu omen zuen ideia, arduradun nagusia bera izanik aspaldi honetan. Akartegi, Mendiko Auzoa (Montaña) eta Semisarga auzoak biltzen dira bertan, auzo horietakoak eta bertan bizitakoak gainera behar baitute izan bazkide guztiak. “Hasieran lagun gutxi biltzen ginen, gero eta jende gehiago hasi zen etortzen, eta orain, berrikuntzak egin ditugunetik bazkide pila gara; gero eta gazte jende gehiago etortzen da”, elkarteko atea zabaltu digun Nikasio Zeberio omen honetan 75 bat bazkide direla azaldu du. “Aurten itxi dugu bazkide egiteko aukera, gehiagi ginela eta”.

Adineko jendea, lehen urtean bi aldiz baizik ez omen zen azaltzen elkartean, kuota ordaintzera alegia. Urtean bi kuota ordaintzen dira, 2.000 pezetakoak. Hor afariak sartzen dira, denentzat egiten omen da afari bat. Orain berriz, lokala guztiz egokitua dago, berritua, eta higiegi aldetik eta askoz ere erosoagoa dago, garbiagoa, goxo-goxo jarrita dago. Eta horrek noski jendea erakartzen du. “Ostiral eta

larunbatetan gainezka egoten da”.

“Bilerak ere egiten ditugu bertan, mendiko gaiak aztertzeko, edota elkartearen gestioaz eta abar hitzegiteko”. Jaizkibelen diren Santa Barbarako ganaderu edo abeltzainak ere elkartzen dira euren bilerak bertan burutzeko.

Garai batetik hona Nikasiok eta anaiak hartu izan dute elkartearen ardura nagusia, baina oraingo junta edo zuzendaritza taldea gazte batzuk osatzen dute, 6 lagun guztira, nahiz eta Nikasiok azaldukoaren arabera berriek hauen laguntza osoa duten.

Duela hogeit bat urte hasi omen ziren mendiko baserritar talde bat elkartu eta mendiko lanei buruz bilerak egiten; nekazaritza eta abeltzantza dira jorratzen dituzten gai nagusiak, guztien artean akordioak egiten dituzte ere. Bestalde, ez zeukaten duela hamar bat urte arte non elkartua, eta bilerak egiteko Artzun eta biltzen omen ziren normalki. Orduan, egun batean, Gregorio Berrotaranen iniziatibaz,

Udalarena zen lokal-eskola estreinatu gabea eurek erabiltzeko asmoa proposatu zutela Udaletxean azaldu du Nikasio baserritarrak. Alegia, bilerak eta bestelakoak egiteko egoitzaren bat behar zutela, eta lokal hori zergatik ez zuten bada euren beharretarako erabiliko. "Bilerak baizik ez genituen bertan egiten, ez zen edonolako elkarte bat, biltoki bat baizik". Udalaren laguntza eta herriarena ere izan omen dute, guztira 9 bat milioi kostatu den obrari aurre egin ahal izateko.

Emakumeak bertan sartzea onartzen duen elkartearen arren, gizonetzakoak dira hala beharrez bazkide guztiak. "Sukaldean eta aritzen dira, bazkariak prestatzen, eta noski, jatera edo besterik gabe ere egotera etortzen dira, ez dago emakumeak bertan sartzeko inongo arazorik", azaldu du Nikasiok. Oso gustura etortzen omen dira. Hala ere, baserritar honen esanetan, normalki gizonetza prestatzen dute bertan janaria.

Oso modan dago orain jaunartze ospakizunetan familiak elkartean biltzea, eta horixe bera gertatzen da **Alkartasun**an ere. "Heldu den maiatzetako hartuta dauzkagu jadanik igandeak". Bi jangela eder dauzkaten arren, segituan betetzen da elkartea. Oso giro jatorra dago bazkideen artean, Nikasiok dioenez. "Gauetan ere, mendian gaude eta ez dugu auzokorik, ez diogu inori trabarik egiten, eta nahi adina soinu egin dezakegu hemen".

Berrikuntzak egin ondoren, guztia prest daukate **Alkartasun**ak mugimendu piska bat eta giroa sortzeko. Besteak beste truk txapelketak antolatu dituzte, eta bertso afariak egiteko asmoak badituztela ere azaldu du Nikasiok. Hala ere, azken urtean zehar nahikoa lan izan dute guztia berritu eta egokitzen, eta orain arte ere arrantzaleak itsasoan zirenez, bago izan omen dute ekitaldiak antolatzeko bazkide diren arrantzaleei itxoitea. "Egun hauetan arrantzaleak etxean daude, baina ez dira data egokienak, Eguberrietan gehienak etxekoekin gelditzen dira eta".

Berrikuntza lanetan auzokideak ere izan dira, guztien artean txukundu eta konpondu dute lokala. "Lurra ere altxatu behar izan genuen, komunak egin, en fin, dena egokitu beharra zegoen, berogailuak..."

Aurten ez dute denborarik izan, baina datorren urterako elkarte bezala koru edo abesbatza bat antolatzeko asmoaz ere mintzatu da Nikasio baserritarra, "oraingoz lagunak eta gure aldetik ateratzen gara, bakoitza bere lagunekin, bere koadrilan, eta kantari ibiltzen gara Olentzero egunean ere. Baina ia datorren urtetik elkarrekin egiten dugun!".

OTXOA

JANARIDENDA
BARAZKI, FRUTA ETA
HORRELAKOETAN
AUKERA HANDIA

Zorionak !

San Pedro, 43
Telf. 64.16.84
HONDARRIBIA

ILEAPAINDEGI
MIXTOA
ESTETIKA

A. Guezala

ZORIONAK!!

SOKOA Merkataldegia
Telf.: 64 44 07
HONDARRIBIA

HARATEGIA

JOXEAN

Zorionak eta Urte Berr! On !!

Damarri, 2 (Alameda)
Telf.: 64 04 87
Hondarribia

EGUBERRI BEZPERAN
ETA URTE ZAHAR
EGUNEAN GOSARI
BEREZIA:

Oso gosari edo hamaiketako berezia egiten omen duten Nikasio Zeberioi eta lagunek urtero Eguberri bezperan eta Urtezahar egunean ere.

Alegia, taloak prestatzen dituzte elkarteak: "arto irina ekarri eta ur epelean jartzen dugu bertako sukaldean. Ondoren, masa erdi biguin erdi lehorra dagoenean puskaka hartu, gatza piska bat bota eta zanpatuz taloa egiten da. Plantxan jarri sutan eta bero-beroa dagoela jaten dugu, barruan urtzen den gaztarekin". Txardin zaharrekin ere tortila egiten omen dute Nikasioki eta lagunek, eta sagardoarekin lagunduta hartzen omen dute izugarritzko gosari ederra. "Tolosatik ekarritako gazta fuerte eta pikante horietako bat ere jartzen diogu batzuetan taloari, baina oso gutxi, mingaina ere egiten baitizu bestela".

Gero, eguerdian, ez dute bazkaltzen, "Gabon Gaueko afaria jan ahal izateko, noski". Oso ohitura bitxia daukate baserritar lagun hauek, eta zera da; alegia, ez omen dute gosari bitxi honetan ogirik onartzen, eta baten batek izkutuan ogi puska bat badarama ere, berehala kenduko diote denen artean. "Debekatua dago ogia jatea, taloa gustatzen ez zaionak ez du beste aukerarik, ez Eguberri Bezperako gosari berezi honetan behintzat".

Urte Zaharrean ere egiten omen dute esan bezala hamaiketako handia. "Beste menu ezberdina prestatzen dugu, galiziarrek *kalderada* edo deitzen dietena, hau da arraina eta patatak lapikuan". Nikasiori ea egun honetan ere ogia debekatuta dagoen galdetu diogunean, barrezka erantzun du, "ogia onartzen dugu, baina taloa ere egiten da nahi duenarentzat".

Txokolate urtea ere bota ohi diote taloari, tartean sartuta, gaztaren ordez. "Oso fuerte da gazta hori, eta edozeinek ez du irentsi ahal izaten".

.ZALETASUN HANDIKO
SUKALDARI TREBEA DA
NIKASIO:

Taldeka agertzen direnean eta, bakoitzak bere sukaldaria baduela dioen arren, eta bere taldean beti bera omen da afari edo bazkaria prestatzen duena, Nikasio askotan beste taldeentzat ere aritzen da sukaldean, saltsetan. Bazkide guztiak elkartzen direnean ere, Patxiarekin batera bien artean prestatzen dute denentzako afaria. "Asko gustatzen zait sukaldean ibiltzea".

Badu espezialitate bat baino gehiago, baina batez ere paellak dira Nikasiori hobekien ateratzen zaizkionak. "Haragi edo arrainarekin, bietara oso ona egiten dut, hala esaten didate behintzat". Egin bakarrik ez, jatea ere asko atsegin omen du Nikasio baserritarrak, eta bere debildadeen artean Hondarribiko Garmendia okindegian prestatzen duten tarta edo opila berezia omen da guztietan dastagarriena.

Sukaldaritzarenganako duen zaletasuna beraz handia dela ongi dakite lagunak eta etxekoek ere. "Etxean askotan nik egiten dut bazkaria, eta Hondarribiko Jaietan adibidez, nik prestatzen dut denentzako janaria". Nikasio ez da Alardean ateratzen, eta gainontzekoak herriko kaleetan barna desfilatzen dabilztan bitartean, bera elkarteak sartu eta guztia prestatzen du eguerdian bilduko den familia osoarentzat bankete ederra eginez. "Apaindu ere egiten dugu elkarteak". ○

SUKALDARIEN TXOKOA

SUKALDARIA: Nikasio Zeberio
ALKARTASUN ELKARTEA

ERREZETA:

BAKAILAOA "ALKARTASUNA ERARA"

bakailaoa
olioa
patatak
piper morroiak
txorizero gorri txikiak
perrejil piska bat

E

txe askotan egun hauetan jango den janari tradiziozkoa prestatzeko ez du Nikasio Zeberioi era berririk bilatzen, eta hondarribiar askoren modura, ondoko lerroetan azalduko digun erara prestatzen du berak ere:

Bakailaoa frijitu eta plateraren izkin batean jartzen ditut lau bat xerra. Ondoren, piper morroi edo txorizero horietakoak ere ongi frijituak eta puka handietan plateraren beste aldean txukun eta zabaldua jarriko ditut. Patata borobil horietakoak hartu eta egosita nahiz frijituak ere, gainean perrejil piska batekin, dozena erdi bana jartzen ditut plateran, piper eta bakailaoaren ondoan.

Bazkari goxo honen ondoren, Nikasioki intxaurrek gazta eta menbrilloarekin aterako lituzke postrerako.

Gaxen

KROISSANTEGIA

**GOZARI ETA MERIENDA
GOXO-GOXOAK**

Zorionak eta Urte Berr! On!!

Matxin Artzu • Zuloaga,8
HONDARRIBIA

JON ALZAGA

URDAI-AZPIKOAK

HESTEKIAK

GAZTAK

FOIES

EDARIAK

ZORIONAK!!

San Pedro Kalea, 25 - Telf. 644470
HONDARRIBIA

ZORIONAK!!

JAVIER

OPTIKO OPTOMETRISTA
KONTAKTO LENTEAK

San Pedro, 6 - Telf. 64 37 75
HONDARRIBIA

ARRETXE

salmenta eta konponketa
RENTERIA

C/ Larrazabal, 1 • Tfno. 34 01 82

DONOSTIA

C/Zabaleta, 54 • Tfno. 28 65 72

HONDARRIBIA

C/J. Alonso 5 • Tfno. 64 27 77

LENTZERIA

INKO

MERTZERIA

ZORIONAK !

SOKOA Merkataldegia
HONDARRIBIA

LA HERMANDAD

JATETXEA

Zorionak eta Urte Berri On !!

Zuloaga Kalea, z/g.

Tel. 64 27 38

HONDARRIBIA

ERRETEGIA - JANTOKIA

OSTARTE

Zorionak eta Urte Berri On !!

Santiago Kalea, 73

Telefona: 64 10 38

HONDARRIBIA

ENARA
INMOBILIARIA

ZORIONAK!!

San Pedro, 4 - behea

HONDARRIBIA

Tel. 64 39 72

Tel. y Fax 645438

Albistur
eta
Arocena

HARATEGIA
URDAITEGIA

Zorionak eta Urte Berri On !!

Zuloaga Kalea

Tfnoa.: 641860 - 641331

HONDARRIBIA

OPARIAK
eta
ARTISAUTZA

XUME

ZORIONAK !

C/ Zuloaga, 16-18

Telefona 64 42 70

HONDARRIBIA

GOIKOETXEA

JANARIDENDA

ETXERAKO ZERBITZUA

Zorionak eta Urte Berri On !!

San Pedro, 51

Tel. 64 10 29

HONDARRIBIA

CENTRO DE ESTETICA

ITXAL

ARTICULO DE REGALO

Manikura, pedicura, maquillaje,
Gorputz eta aurpegi tratamenduak,
Depilazioa, Masajea, Solarium,
LIPOFIT argaltzeko aparailua.

Egurditan irekita

ZORIONAK !

Almirante Alonso

Tfno. 64 56 25

HONDARRIBIA

1995EKO BORDARI eta SATARKA LITERATUR LEHIAKETA

1995EKO BORDARI IPUIN LEHIAKETAREN IRABAZLEAK

A MAILA

1. **Saria.**- Egilea: Leticia Tife Lopez
Lana: ILARGIAREN LAGUNA
2. **Saria.**- Egilea: AITOR ALEGRIA AZURMENDI
Lana: GAZTEAREN BIZITZA HUTSA OTE DAGO?

B MAILA

1. **Saria.**- Egilea: LIERNI MENDIZABAL ESCRIBANO
Lana: MILA URTE
 2. **Saria.**- Egilea: BEÑAT EGUES CUESTA
Lana: BEDERATZI HILABETE
- Alpamen berezia.**- Egilea: UXUE PASCUAL
Lana: NIRE BIZITZA

1995EKO SATARKA OLERKI LEHIAKETAREN IRABAZLEAK

A MAILA

1. **Saria.**- Egilea: NIKOLAS AROZENA ERRAZKIN
Lana: SELECTED POEMS
2. **Saria.**- Egilea: NIKOLAS AROZENA ERRAZKIN
Lana: GREKAR OLERKI MITOLOGIKOAK

B MAILA

1. **Saria.**- Egilea: IRATI BEREAU BALEZTENA
Lana: BIDEA
2. **Saria.**- Egilea: HAITZ ARZAK IRIDOI
Lana: NERE AITONA

ILARGIAREN LAGUNA

Julen zortzi urteko mutil isil eta barnekoi bat zen. Bere gurasoak oso arduraturik zeuden, Julen ikastolan beti bakarrik eta bere pentsamenduetan murgildurik zebilela esan baitzien andereñoak. Semeak horrela jarraitzekotan, bere ikasketetan ondorio latzak izango zituela pentsatzen zuten. Baina Julen mutil azkarra zen. Ez zuen ikastola oso gustoko, bere eritziz, zarata gehiegi zegoelako eta goiz jeiki behar zelako. Hau ez zien gurasoei esan, beste gauza batzu bezala. Ikastolan, andereñoak bidalitako ariketak ahal bezain laster amaitu ondoren, pentsamendua aske uzten zuen bere lagunez oroitzu eta gaua iristea irrikatuz.

Julenek gaua maite zuen. Hark iluntasuna, isiltasuna eta izarrek gustoko zituen, baina batez ere, ilargi beteko gau argitsueta, mutiltxoak ordu luzeak igarotzen zituen ilargiari begirik kendu gabe, hari hitz egiten. Julen mendi arteko herri txiki batean bizi zen, eta ilargi beteko gaueetan, isil-isilik etxetik atera eta hurbil zegoen belardi batera joaten zen. Kilkerrek soilik hautsitako isiltasun beltz hartan, Julenek eguneko ordu hoberenak igarotzen zituen; gaueetan ez zituen beste haurren garrasi, berebil soinu edo horrelakorik entzuten, lasaitasuna besterik ez. Dena lo zegoen, ilargia eta bera ezik.

II

Ilargiak berriz haurra gurtzen zuen.

Gaueetan, Juleni haize goxo bat bidaltzen zion hotzik igaro ez zezan.

Batzutan elkarri gauzak kontari aritzen ziren, eta beste batzutan, Julenek hari buruz idatzitako olerkiak entzuten zituen.

Agurtzeko uneetan, elkarri agur triste bat bidaltzen zioten. Egunsentiak harrapatzen zituen egunetan Julenek ikastolan oso egun neketsuak igarotzen zituen, baina hala ere, ez zien irteera hauei uko egin nahi.

III

Eguzkiak, aldiz, ez zuen adiskidetasun hau begi onez ikusten.

Ilargiak eta hark ezin zuten elkar ikusi, betiko etsaiak baitziren, eta adiskidetasun hura bekaizten zenez, plan bati hasiera eman zion; honela, goizetan, Julenek nagiak botzen zituen bitartean, argi izpi lotsati batzuk bota zizkion leiho artetik. haurrak atsegin zituela ikustean, argi izpi lotsagabe eta indartsu batzuk bidaltzen hasi zitzaion.

Poliki-poliki, haurra ohera geroz eta azkarrago joaten zen, egunsentiaren lehenengo argi izpiak esna zezan, egunsenti bat ere ez galduz.

Lehenago gauaz gozatzen zuen bezainbeste egunaz gozatzen hasi zen, leloturik gelditzen zen argi eztanda hari begira, errainu guztiak hartu nahi balitu bezala begiradaz.

Bestalde, Julenen gau irteerak murrizten joan ziren, eta baita hizketaldi gaiak ere. Lehen ez bezala isilune ugari sortzen hasi ziren, hauetako batzuetan Julen lokartzera iritsiz. Elkarriketzen gaia ere aldatu zen; Julene eguzkiari buruzko galderak egiten hasi zitzaion: zergatik ziren etsaiak, zergatik zegoen hain bero eguzkia,.... Ilargiak galdera guzti hauek ahal zuen bezala erantzuten zituen, baina askotan, momentu jakin batean urduritasuna zela medio, erantzun txar edo hotzak ematen zizkion. Julen une horietan beldurra sentitzera iristen zen.

Beraz, Julenek bere gurasoengana jo zuen erantzun guzti hauen bila. Hauek harriturik eta pozik erantzuten zituzten galderak. Julenengan emandako aldaketa nabaritu zuten, eta onuragarritzat hartu, jadanik semeaz oso arduraturik zeudelako. Julen psikologoarengana eramatea ere burutik pasa zitzairen.

Ikastolan andereñoarekiko arreta handitu zen, eta gelako neska-mutilekin jolasten hasi zen. Orain Julenek beste ikasleen antzera jokatu nahi zuen. Hasiera batean gelakideek nolabaiteko mesfidantza sentitu zuten, baina segituan onartua izan zen.

Egunak joan, egunak etorri bere lehenengo laguna, Ilargia, ahaztuz joan zen.

Hasieran Ilargia, Julenengan emandako aldaketak harritu eta beldurtu zuen, baina beraien arteko adiskidetasuna gauza guztien gainetik mantenduko zela pentsatu zuen. Baina ez zen horrela gertatu, eta Ilargiaren beldurra gorpuztu ziren.

Ilargia tristuraz kontsumitzen zen.

Eguzkiak bestalde, bere burua zorientzen zuen lortutako ondorioengatik. Eguzkiak, Julenen mesede eta adiskidetasuna bereganatzearen, egunberria lehenago ekarri, egunak luzatu... egiten zuen.

IV

Julenekin zeukan adiskidetasuna hautsi zela konturatzen zen, eta gainera hau suspertzeko ezer gutxi egin zezakeela.

Zergatik ari zara Julen niregandik aldentzen? Mutila asko atsegin al duzu, ala?

Julen? -bota zuen Eguzkiak- Ez, ez dut bereziki atsegin, baina begira: eguneroko bizitza nahiko aspergarria iruditzen zait, denbora pasa bat bezala hartu nuen zuen arteko adiskidetasuna haustea, helburutzat. Ulertzen duzu, ezta? Gainera ez dut ulertzen zuregan ikusten duena.

Ba astronomo eta zientzilaria ugarik ez dute zuk bezala pentsatzen. Esate baterako, gizakien historiaren une garrantzitsuenetako bat nere azalera zapaldu zuteneko aldia izan zen -erantzun zuen Ilargiak bere haserrearen kekezkutatzen-.

Bai, egia da, baina hori nigana ezin direlako hurbildu da. Antzinetik gizakiek ni gurtu naute: Egipzio, Inka eta beste askok Jainkotzat ninduten. Gaur egun, gizakiak badaki munduko elika-katea nere inguruan dabilela: neuk landareei hazteko behar duten energia ematen diet, hauek gero arrain, hegazti eta gizakien elikagai bihurtzen direlarik. Beraz, ikus dezakezun bezala, neu naiz ekosistema esoaren oinarria.

Badakizu udaran, gizakien ekintza gustokoenetako nire lehenengo errainuekin batera hondartzara joatea dela. Behin eta berriz erretzen dira, baina ajola ez zaiela dirudi. Nire presentziak alaitasun, argitasun eta egun berri baten hasiera supostzen duen bitartean, zureak iluntasun, tristura eta beldurra dakartza, gauak zu jarraitzen baitzaitu.

Harrokeriaz bete-beterik zaude, Eguzki. Baina ez naiz zurekin borrokatzera etorri, mesede bat eskatzera baizik: esan duzun bezala, gizadia zure menpe daukazu eta nik, ezer gutxi. Horregatik, Julenekin lehenago neukan adiskidetasuna berreskuratzen uztea eskatzen dizut. Egin behar duzun bakarra, Julen beste gizakien antzera tratatzea da, pribilegiarik gabe.

Nor zarela uste duzu niri horrelakorik eskatzeko? Gogoia duzun bitartean jarraituko dut.

Ilargiak jadanik, Eguzkiarenenganako izugarrizko gorrotoa sentitzen zuen, konturatu zelako Eguzkiak ez zuela bere jokaera aldatuko.

Honexegatik, mendekatzea erabaki zuen.

Ilargia ondorio batera iritsi zen: Juleni bera han zegoela oroitaraziko zion, eta harengatik behingoz bazen ere, Eguzkia garaituko zuela.

Hala egin zuen, eta arratsalde hartan bertan, Ilargiak Eguzkia guztik estali zuen. Honela frogatu zuen Julenek mundua eta Eguzkiari bere presentziak beldurra eta iluntasuna ekartzeaz gain, iguripena eta baita miresleak ere sortzen zituela.

Oso noizbehinka, oraindik eklipseak ikus daitezke, Julen Ilargiaz oroitzeko helburuarekin. ○

GAZTEAREN BIZITZA HUTSA OTE DAGO?

ogoa dut bai, udaberria hasi berria zegoen, loreak ernetzen diren garaia, txoriak beren kabiak prestatzen ari ziren, maitemindutako bikoteak non nahi ikus zitezkeen elkarrenganako sentimenduak adieraziz.... eta ni zer?. Zertan nenbilen?. Sare barnean galdurik dabilen berdelaren antzera nenbilen, nire bizitzari norabide bat eman ezinik.

Ez nekien zer gertatzen zitzaidan, nire buru barnean etengabeko galdera ilunak biraka nituen, amets gaizto bat bizitzen egongo banintz bezala.

Aitona zaharrari, askotan entzun izan nion bizitza ez zela samurra, ezusteko eta malkarrez josia zegoela, eta egia esateko gure aitona eskolatua izan ez arren gizon adimentsua zen. Bizitzan asko ikusi eta ikasitakoa.

Hori oten zen dena? 24 urte bete berriak nituen eta bizitzaren alde gogorra pairatzeko horena iritsiko zitzaidan.

Gogorra al zen nire bizitza?. Ez nuke zer erantzun jakingo, gogorra baino, hutsik zegoela iruditzen zitzaidan. Sagarra falta zaion sagar opila bezelatsu.

Ez nintzen ezer. Atzean utziak nituen gazte denborak, ikastola, institutua, unibertsitatea, udara garaiko gaupasak... Eta orain zer? ezer ez, gogoko ez nituen ikasketak amaiturik, lege gizona, gurasoek hala nahi izan zutelako. Lana berriz, zer esanik ez, nork zuen gurako esperientziarik ez duen ikasle ohi bat. Itsasorako ere ez egitura kaskarrekoa nintzen. Gizartearentzat ezer ez nintzela iruditzen zitzaidan. Gazte ganberro bat eta guztia borobiltzeko intsumitua.

Gogaiturik, ilusio gabe, gurasoen kontura bizitzeaz nazkatutik, etorkizun jakinik gabea. X generazioko, yoghurt generazioko edo delako garaiko trapu zahar bat nintzen.

Nire burutazioekin nenbilerarik, eguneroko gisan, Kale Nagusitik Porturako bidean nindoalarik, San Gabriel zaharren egoitza igaro eta berehala, nire begien aurrez aurre Polvorina agertu zitzaidan.

Betidanik izan nuen gogoko etxe handi hura. Txikitari nire jolasleku izandakoa. Han bizi ohi

zen Maria izeneko nire txikitako laguna. Mariarekin jolasen pasa nituen txikitako une ederrenak, hori neukan buruan behintzat. Etxe hartako sekretu eta txoko izkutu guztiak ezagutzen nituen.

Urteak ziren etxea hutsik zegoela. Udazkeneko egun euritsu ahaztezin hartatik. Maria gaitz txar batek jota hil zen eguna. Geroztik ez zen inor bizi, baina Maria oraindik han zegoela iruditzen zitzaidan.

Eta orain, interes ekonomikoak bitarteko Polvorina birrintzera zihoazen, ez dakit zer nolako etorkizuneko eraikuntza bat zedarritzeko.

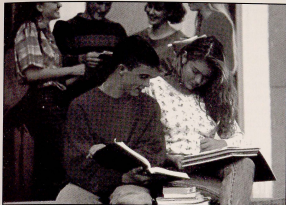
Nire garai zorientzuenetakoa izan zenarekin nuen lotura bakarra, errotik erauzi nahi zidaten. Ezin nuen horrela geratu zerbait egin beharra nuen, azkenengo bisita Mariari zor nion errespetuagatik bederen. Igandean jeiki bezain laister joango nintzen, langileak ez bait ziren bertan egongo.

Gau hartan ez dakit zergatik baina ezin izan nuen lokartu, urduri nengoen, gidatzeko karneta atera aurreko gauean antzera. Mariaren heriotz egunetik ez nuen sartzeko adorerik izan. Baina ez nituen etxe hura eta oroitzapenak inoiz ahaztu.

Barruan nengoen azkenik, langa gainditzea ez zitzaidan gaitza gertatu. Barneratu eta lehen solairura igo nintzen, hantxe nekusan begien aurrean txikitari jolas lagun izan nituen panpinak eta egurrezko zaldia. Maria ez zen ageri baine bere ispiritua han zegoela banekien. Azkenengo aldiz elkar ikusi genuenean zeraman koloniaren lurrina usaindu edo gogoratu nezakeen oraindik.

Gogoeta haietan nengoelarik ingurumari zoragarri hari so egin nion. Arabasoen eraikitako 16. mendeko sabaia oraindik egera hobe ezinean zegoen. Goya eta Velazquez-ek margotutako olio dotoreak, altzari barrokoak...

Oroitzapenak dakarten barne min hartan nengoelarik Maria agertu zitzaidan begien aurrean. 20 urte inguruko neska liraina zen. Inoiz baino ederragoa zegoen, aingeruen gisan janzki zuri baten atzean izkututzen zen. Larrosa batez atondurik zuen urre kolorezko adatsa dotore hura. Bizirik zegoen, ezin nuen sinetsi.

Keinu batez, jarraitzeko adierazi zidan eta bi aldiz pentsatu gabe goxokiaren bila doan hauraren gisan bere atzetik joan nintzen, eskilaren behera etxeko oinarrietaraino.

Ate sendo bat zabaldu zuen Mariak eta haren atzean erromatarren galtzada bat agertu zen. Galtzadan zehar erdi arokoak ziruditen hondarribiarrak zebiltzan. Artoz eta belarrez beteriko idi gurdi bat, arrantzatik nekaturik datorren arrantzale zaharra eta gudariak.

Zer zen hura?, zer ari zen gertatzen, zer adierazi nahi zidan Mariak harekin?

Bapatean tiro hotsak entzun nituen nire atzean, lehen galtzada zegoen lekuan belardi bat zegoen eta izugarrizko jendetza nora ezean guda baten erdian nongoen. Ikarak jota, laisterka, harkaitz baten atzean gorde nuen nire burua.

Baina nire ezusterako ez nongoen guda baten erdian, Guadalupeko zelaian nongoen, irailak 8a zen, alarde eguna. Konpainia desberdinetakoak neuzkan nire begien aurrean. Guzti haren erdian haur talde bat zegoen, nire lagunak ziren, 12 urte ingururekin. Batzu etengabe txirlulari putz eginez, doinu desberdinak ikasten eta guzti haien atzekaldean nor aurkituko eta ni. Lehengusuari kendutako danborrari eraginez.

Denok pozez zorutzen geunden. Zein egun polita, zer nolako ilusioa, lehenengo alardea. Famili bazkaria, desfilea, kantineraren etxeko otordua....

Norbaitek ezkerreko eskutik oratu ninduen indar handiz eta burua biratu orduko, Koldo ikusi nuen. Koldo ikastolako futbol taldeko arduraduna zen, eta berdeguna iriteto zioen. Nola ahaztu egun hura ere. Denboraldiko azken

partidua zen, finala. Elizalde ikastetxearen aurka jokatzen genuen Ondartza futbol zelaian gainera. Osabak oparituriko zapatak estreinatzen nituen, Unix etxekoak.

Amaierarako bost minutu besterik falta ez zirenean partidua bana berdindurik zegoen. Zigor jaurtiketa bat zegoen eta Koldok nik jaurti nezan adierazi zidan. Nik, zapatak ondo lotu eta nire indar guztiarekin baloia sareraino bidali nuen hesia gaindituz. Partidua irabazi genuen eta ni izan nintzen egun hartako heroi nagusia. Denek nire lagun izan nahi zuten, zerbait nintzen orduan, nola ahaztu ote nuen hura.

Konturatu baino lehen eta zorientasun haren erdian nengoelarik institutoko aldaparen goian aurkitu nintzen, lagunez inguratutik, ikasgelara sartzeko presa gehiegirik gabe. Ez ziren ez garai txarrak izan, maisu gizarajoei egiten genizkien bihurrikeriekin oso ondo pasatzen genuen. Gogoan dut maisu bati autoko giltza lapurtzeagatik zigorturik pasa genuen aste bukaera edo andereñoari poltsan sugandila sartu genioneko eguna.

Maisuek ezin zuten gure gehiegiko energiarekin, 16-17 urterekin oilotegiko oilar harroena baino harrotuagoak geunden gure gizontasuna erakusteko prest. Orduarte deitoratzen genituen neskek ere han zeuden. Gure gorputzean aldaketak sumatzen genituen einean neskeenganako zirrara piztu zitzaigun. Institutoko zelaiko lehen musu eta ikutuak mundu berri bat ezagutzen ari ginen. Lehen neskekaren irten nintzeneko eguna, aste bat iraun genuen, errekorra garai haietarako. Kurtso bukaerako bidaiak ere ikus nitzakeen, Benidormen egon ginen astea, dantzalekuan neska ingelesak ezagutu genituen gaua... Zein oroitzen zaitiak.

Ezin nuen ideien etorri hura gelditu, etengabe eskenatoki batetik bestera jauzten nintzen. Ez zen ez egoera txarra oso gustora nongoen.

Oraingoan berriz, Lehioko unibertsitatearen atarian nongoen. Unibertsitateko lehen eguna zen, beldurturik, ikaraturik, galdua aurkitzen nintzen. Maisu berriak. Ikasgai ezezagunak. Etxetik urrun. Lagun berriak egun behara...

Gaurko ikuspegitik begiratuta ordea, ez zen esperientzi ezkorra izan. Sei hilabeteren buruan ohiturik nongoen giro berri hartara. Ikasi gutxi, eta bizi berriz ahalik eta hobekien, horra ikaslearen filosofia. Ikasketak gogokoak ez banituen ere, lagunak bai, sekulako talde jatorra

osatzen genuen. Era guztitako eskolaz kanpoko aktibitateetan parte hartzen genuen. Bertso eskola, dantza ikastaroak, elurretara bidaiak...

Hura zen bizitza hura. Negu guztia festarik festa eta udara berriz ikasten, baina itolarriak jo gabe. Herri txikietako festa gehienetara joateko beta hartzen genuen, herriz herri dabilen zirkoaren moduan.

Pentsamendu haien erdian nengoelarik, irteerarik gabeko basamortu baten erdian aurkitu nintzen ustekabeen. Izugarriko beroa sentitzen nuen, ikusmena lausotu egin zitzaidan. Ezin nuen ezer ikusi. Burmuina lehertzeraz zihokidala zirudien. Egoera hura ezaguna nuen ere. Polvorinera sartu aurreko egoera berdinean nengoen, desolaturik, indarge.

Ekinaren poderioz begiak zabaltzea lortu nuen eta burmuina esnatzea lortu nuen. Argi txuri bat ikusi nuen gerturatzen. Ezaguna zitzaidan eta ez zen argi bat, Mariaren soineko zuria zen, larrosa buruan zekarren oraindik. Gerturatu eta bere esku goxoa bekokia ipini eta irriparre egin zuen. Besterik gabe, lehen aldiz azaldu zenean bezela desagertu egin zen, eguna argitzean itsas labarretik desagertzen beha lainoaren antzera.

Aizue, kontuz! geldi ezazue birrinketa, gazte bat dago areto nagusian, ez ezazue paretarik bota.

Hitz horiek izan ziren entzun nituen lehenak bizidunen munduan. Zirudienek lokarturik geratu nintzen etxe barruan. Baina ez zen ez lo kuluxka labor bat izan, egun oso bat egon nintzen lo, edo egoera transcendental betetan. Nire barnean deskribaezina zen lasaitasuna neukan.

Langileek zertan nengoen galdetzean ezin izan nuen ezer esan bizitzako esperientzia hari buruz. Mirariz bizirik nengoela adierazi zidaten, orduantxe Polvorina suntsitu behar zutelako. Hau entzundakoan bihotza uzurtu egin zitzaidan, ez nuen hiltzeko gogorik bizitzeko inoiz baino indar eta

motibazio gehiagorekin nengoen. Etxe hark eta Mariarekin izandako topaketak nire bizitza aldatu zuen.

Etixeratu nintzenean sendi guztia zain neukan, gehientxuena pozez negarrez zeuden. Segituan ulertu nuen zergatia. Desagertutzat eman ninduten. Norbaitek baitu ninduela edo buruaz beste egin nuela uste zuten. Ertzaintza guztia nire bila zebilen.

Hau ikusirik konturatu nintzen bai, ez nintzen X generazioko trapu zahar bat, baizik eta jendeak maite ninduela eta nitaz arduratzen zirela. Polvorineko biziketak ez ziren kasualitate bat izan. Orain badakit ez nintzela lo egon. Mariak nire egoera desolatua ikusirik argi bat adierazi nahi izan zidan. Nire bizitzako pasarte politenak gogora ekarri zizkidan eta aurrera egin nezan indarrak eman. Dena ez zen beltza, iluntasunak argitzen saiatu behar nuen. Bakioitzak bere sakonean badu halako indar bat egoera zailen aurrean indartzen gaituena. Sekula ez da amore eman behar.

Gaur egun 26 urte ditut, intsumitua naiz, ez naiz klasifikatu daitekeen inongo generazioko partaide. Ni, neu naiz, nire mundu bereziarekin. Nire hoberena emateak daukat eta lana lortu ez badut ere ez dut amore ematen eta inoiz ere emanen. Bizitza gogorra dela ikasi dut baina begiak zabalik edukita gauza eder asko ditu eskeintzeko.

AITOR ALEGRIA

ARRAUNLARI

JATETXEA - RESTAURANTE

Zorlonak eta Urte Berri On!!

BUTRON PASEALEKUA,
ETXE ALAI
Telf.: 64 15 81
HONDARRIBIA

MILA URTE

Leihotik begiratzin nuenean, hor ikusten nuen, kale kantoian exerita. Bizar zuridun agure zaharra zen. Begiak, nekearen nekez, simur artean ixten zitzaizkion. Sudur zapala eta oso arropa narratsa. Kalean bizi zen, kale kantoi huraxe zen bere etxe eta bebesleku bakarra.

Nahiz eta erduzko gizona ez izan, nik atsegin nuen berarekin egotea. Atsegin nituen kontatzen zizkidan istorioak eta arreta handiz aditzen nizkion ematen zizkidan aholkuak. Antton asko gustatzen zitzaidan, baina arazo bat zegoen: nere gurasoci ez zitzaile horrenbeste gustatzen.

Herriko jendeak zorututa zegoela zioen eta antza denez, nere gurasoek ere ez zuten oso eritzi desberdina. Baina Antton gizon zintzoa zela nabari zen eta behar bada horregatik, ez zidaten inoiz berarekin egotea ukatu.

Hilabeteak baziren inoiz baino alaiago sumatzen nuela. Esan ohi zuten bizitza oso gaizki portatu zela berarekin eta bapateko aldaketa horren erantzuna, orain astebate jakin nuen nik:

Arratsalde hartan, nire etxe txukuneko eskailerak jaitsi eta putreleku hartara sartu nintzen. Lurrean: beira zatiak, ur zikineko errekaosta, koltxoi zahar bat eta plastiko eta egur batzuk eginiko sua garretan. Paretak eta aterpea ematen zion sabai txikia, berriz, kez estalirik. Koltxoian erdi etzanda zegoen; ahopetik abesti bat ari zuen bitartean. Ni ikusi eta hobekiago esertzen saiatu zen. Bapatean, inondik inora espero ez nuela, agurtzeko ordua heldu zela esan zidan. Benetan eto zegoen erotua?

Zerbait kontatu behar dizut.

Hori esan eta ixilik geratu zen, nola hasi jakingo ez balu bezala. Segundu batzuen ondoren, berriz saiatu zen:

Nire urtebetetzea bi egun barru da eta horregatik agurtu behar zaitut.

Zorionak.- Hori izan zen esateko okurritu zitzaidan gauza bakarra. Bitartean, bere osotasuna dudan jartzin hasia nintzen.

Zori oso ona, bai, aurrerantzean datorkidana -esan zuen begiak zerura jasoaz. Gero, burua jetsi eta begirada lehor batez so geratu zitzaidan, ezer esaten ez duten begirada horietakoa zen.- Orain urte asko aiti batek madarikazio bat bota zidan. Sorginkeria horren arabera bi egun barru hilko naiz.

"Tipo hau zeharo txoratuta dago" pentsatzen nuen nere barrurako. Baina nahiz eta ezer ez esan, nire aurpegiak pentsamendua salatu egiten zidan, hiri ueste dut behintzat. Eta Antton horretaz ohartu zen. Hala ere, azalpen hoberik aurkitu ez eta jarraitzea erabakiko zuen:

Ni, sinesteak kostata baditu ere, orain mila urte azaldu nintzen lehen aldiz mundu honetara, X. mende bukaeran, 995. urtean. Nire berraitonek Pirineoen-hegalean eraikitako herrixka txiki batean jaio nintzen. Familia txiroa ginen. Baina hala ere, orain diru premia handiagoarekin nabil -bere ingurura begiratu eta irrifare egin zuen.- Seme bakarra nintzelarik ere, aitak ero moduan lan egin behar izaten zuen etxera jateko zerbait ekartzeko.

Nik istorioa arreta handiz entzuten nion, baina ez nion aipaturiko ezer sinesten. Eguna bere azkenetan zen. Arratseko azken eguzki printzeak kaleak argitzen bazituzten ere, iada ez zuten berotzen eta jertseja jantzi nuen. Jertsepetik burua ateratzean, Anttonen masaileen dizdira ahul bat sumatu nuen. Negarrez ari al zen? Ia ezin nuen sinetsi...

Egoerarik egokienean ez egonagatik -zioen-, urte haiek izan ziren nire bizitzako hoberenak. Larrainek korrikak eta jolasak egitean; behoko suaren inguruan, zaharrek kontatzen zizkiguten historiak aditzean; "eguzkiaren jaiotza" ikusteko haitzen gorenera igotzen nintzenean...; orduan bai, orduan bizi nintzen. Guztia da ederra ume baten begiekin ikusi ezker.

Baina ni ere koxkortu nintzen ordea eta familiako arazoak interesatzen hasi zitzaizkidan. Jaun baten mendeko ginen, eta legeak zioenez, zerga batzuk ordaindu behar zitzaizkion jaunari. Baina gure zorionerako edo zoritxarrerako, gure jauna ez zen besteak bezalakoa: izarrek txundituta uzten omen zuten; izpirtuekin ere berba egiten zuten, antza, eta etorkizuna ikusteko gauza omen zen. Hori zen, behintzat, gure herrixka aldetik alde zeharkatzen zuen zurrumurrua.

Goiz sargori batean, inoiz ez zait ahaztuko, hiruhilabetean behin egiten zen bezala, jaunaren zerga kobratzaileek herriko plazan jendea bildu eta bere lanari ekin zioten. Nire aita, lasaitasun osoz, haietako batengana zuzendu zen bildots bakarra besterik ez genduela esateko. Eta hala zen, uztia oso txarra jaso genuen azken hileetan eta ezin izan genuen besterik lortu. Baina gizon haiek... haiek ez zuten gizalegerik ezagutzen!! Sabela edeki beteta zeramatzen eta besteen arazoak bost axola berai!!

Antton haserre zen, istorioa biziko balu bezala kontatzen zuen eta horrek harritzen ninduen. Ze erotasun klase zen hura, pertsona halako historia sinesgaitzak bizitzera eraman zezakeena?

Eta... eta ba al dakizu zer egin zioten gero? Mehatxatu egin zuten!! Beste bildots bat lortu ezean, hilko zutela esan zioten; egunbeteko eura emanaz, beste bat lortu zezan!!

Arratsean, gure etxean sartu nintzenean, ama sutondoko negarrez ikusi nuen. Aita sorora joana omen zen ahalik eta fruitu gehien biltzera, baina fruitu haiek heldugabeak zeuden artean eta ama eta biok bagenekien ez ziotela ezer emango haiengatik. Zerbait egitea erabaki nuen orduan eta itsu-itsuan

etxetik atera eta bildots bat lapurtu nuen. Hanketatik lotu eta bizkar gainean jarri ondoren, jaunaren etxerat abiatu nintzen.

Gau atsegina zen, haizeak leunki mugitzen zituen hostoak eta zerua oskarbi ageri zen, izar denak agerian dir-dir geratzen zirelarik. Burua jaso eta ilargi begietari begiratu nion; inoiz baino indar handiagoz argitzen zuela iruditu zitzaidan.

Onartu beharra neukan istorioa oso interesgarria zela eta etxera joateko ordua bazen ere, gelditzea erabaki nuen beste piskatxo batean.

Jaunaren gaztelura iritsi eta atea zabaltzeko oihu egin nuen. Sartu nintzen bada eta, ahalik azkarren, morroietako bati nire aitaren izenean bildotsa eman nion. Handik laster irten nahi nuen: bildotsa lapurtu zela ohartzen baziren... akabo! Baina morroi hark ez zuen inongo froga beharrik bildotsa nirea ez zela jakiteko; nire dardarak eta izerdia salatzen ninduten! Lehenengo, ca bildotsa nerea al zen galdetu zidan. Nik, baietz, Alperrik: sinestea totoena zen. Han itsaroteko agindu zidan. Beldurrak jauna nengoen... Minutu batzuren ostean, itzuli eta jaunaren gelara igotzeko esan zidan.

Igo nintzen bada eta bere aurrean nengoela harrituta geratu nintzen. Hura zen hura iluntasuna! Guztia zen beltza eta, ikus nezakeen apurra, kandela erdi-urte batzuen dizkiri dardartiek argitzen zuten. Gela hartan ikusi nuen nik lehen aldiz gaur egun teleskopio deitzen duzuen tramankulua. Bai, bai..., gure jauna astromogo edo... dena delako bat zen!

Jaunak, goitik behera arakatu ondoren, harro-harro galdetu zidan: "Badakit ekarri didazu bildots hori zurea ez dela. Nondik atera duzu?" Nik ordea ez nion aditzen, tontotuta nengoen aparatu hari begira eta horrek sutu zuen. "Lapurretagatik, zigortua izango zara!" esan zuen ozenki. Huraxe entzun nion, bai ondo entzun ere!! Aupergian hotza sumatu nuen eta hatzaparretan ikara...

Morroi batzuri izen arraro bateko edaria ekartzeko agindu zien eta nik, nere artean, nere azkena iritsi zela pentsatu nuen, pozoinduko ninduela! Baina, bai zera!! Ba al dakizu zer esan zidan? Bostehun urte bizitzera zigortuko ninduela!! Momentu haietan, ni hiltzera nindoala eta ikaratuta... eta berari zer? eta ez zitzaion ba horixe esatea okurritu!! Bostehun urtetan bizi, alajaina! Barrez lehertu beharrean neuzkan barruak, baina barre algarak agitera ezin ausartu. Nolanahi ere, irrifareak ihes egiten izango zidan...

Zeharo sutu zen. Eta, garrasi batean, mila urte izango zirela esan zidan; barregrueak joango zitzaizkidalda horrela... Morroiek ekarritako edaria edatera behartu ninduen. Ni oraindik ez nengoen oso seguru ere edari harekin, pozoina zela pentsatzen nuen! Baina ez...

Atera aurretik, kuttun bat ezarri lepotik zintzilik eta handik ez askatzeko esan zidan; mila urte barru

libratuko ninduela kuttunak. Azkenik, irain mordo baten ostean, irietzeko agindua entzun orduko etxerantza abiatu nintzen.

Hurrengo goizean aita hil egin zuten eta egun batzuren buruan ama, tristuraz beterik, gaisotu eta aitaren ondora joan zen. Nik orduan bidaiaitzeko erabakia hartu nuen. Munduari makina bat bira eman diot geroztik. Horregatik dakit nik, jakin ere, horrenbeste istorio, kontakizun eta pasadizo... Baina denboratan madarikazioa erabat ahaztua euki badut ere, urteak pasa ahala, azkenean konturatu nintzen gertatzen ari zenaz: munduarentzat hamarkada bat igaro aldiro, nire gorputza urtebete besterik ez zen zahartzen! Mende baten ostean ni hamar urte zaharrago... Orain, munduarentzat mila urte igaro direnean, ni ehun urteko agurea naiz. Beno, bi egun barru betetzen ditut ehun urte. Ala mila urte...?

Antton ixildu egin zen eta amaieran eginiko kalkuluak, behatzekin frogatzen ziharduen. Ni ere hala nengoen, ixil ixilik. Nire buruan gauza bakarra zebilen bueltaka: "sinetsi ala ez sinetsi". Aurretik kontatu zitizidan istorioak sinesgarriak behintzat baziren, baina hau...!?

Bazen, edozein moduz ere, istorioa sinesgarri egiten zuen zerbait: zenbaketak amaitu ondoren, eskua bularrean sartu eta bertatik atera zuen kuttuna! Zilarrezko kuttun bat zen, eguzki dizdilari baten irudia zeukana. Eta ez hori bakarrik: eguzkiaren barnean ilargi bete bat ageri zen, bien artean eratzunezko eklipsea irudikatuz.

Burua oso nahasturik neukan eta anttonek, behin eta berriro, egia zela eta egia zela errepikatzen bazidan ere, ni ez nengoen hain ziur. Nork zekien zorioneko kuttun hura bazterren batean erosia bazuen ere...! Auskalo.

Minutu batzuk geroago, etxerantza abiatu nintzen. Afaldu eta ohera sartu ondoren, makina bat jira-bira eman nizkion buruari. Azkenik, eta asko kostata, loak hartu ninduen.

Orain, ordea, sinistu egiten diot. Bete-betean sinetsi ere. Bart arratsalde, zerura begira nintzela, eguzkia iluntzen hasia zela ikusi ahal izan nuen: eklipse bat zen. Nik behinik behin ez nuen halakoren berririk eta harritu egin ninduen. Ez zen gutxiagotarako ere.

Guzti honek gezurra, asmazio faltsoa edota kasualitate hutsa zirudien hasieratik. Baina gaur goizean goiz, jakiminez eta egonezine, Anttonen kalera abiatu naiz hango bazterrek miaztera. Han ez zen inor ageri, ordea. Eta orain, pentsatzen jarrita, beste galdaraxo bat dabilkit buruan: hura eroa? Nor ote dago erago: bera ala zu, guztia sinetsi duzun hori...?

BEDERATZI HILABETE

ilabete bat bakarrik. Hilabete eskas bat bakarrik falta zen leku txiki eta ilun hartatik irteteko. Bazen garaia! Zortzi hilabete neramatzan han eta asperturik nengoen jada. Nere etxe txikiko eskina guztiak ezagutzen nituen. Hilabete batzu lehenago, lekua soberan neukan nahi nuena egiteko, baina handitzen joan nintzen eran, bizilekua txiki geratu zitzaidan. Edozein mugimendu egiteko oso zaila neukan, eta bazter guztiak jo behar nituen eskuak edo hankak apur bat jarraz aldatu nahi izanez gero.

Nere lehen nahia sabeltzar hura utzi eta mundu berrian murgiltzea zen. Egutero, orduak eta orduak igarotzen nituen kanpoko ingurune ezezaguna nolakoa zen pentsatzen eta imajinatzen. Baina neretzat misterioitsuena amaren aurpegia zen. Egutero-egutero bere ahots goxoa entzuten nuen maitasunez hitzegiten zidalarik. Ez nekien ordea, nolakoa zen ber itxura, baina ziur nengoen horrelako ahotsa zeukan emakumeak oso polita izan behar zuela.

Pentsamendu haietan murgilduta nengoelarik izugarritzko gosea neukala konturatu nintzen. Jada bazkalordua zen, baina janaririk etortzen ez zenez zilborretik egin nuen tira, bezero batek zerbitzariari deitzeko egiten duen moduan, eta berehala etorri zitzaidan egutuko bazkari ona. Ikaragarri gustatuko litzaidake jaki haiek dastatzea, baina nere sabelera joaten ziren zuzenean, ahotik igaro barik. Nolakoa ote zen elikagaia mingainetik igaro eta eztarrian barrura sartzen zenean sentitzen zen sentsazioa? Ze zapora sentituko ote zen? Milaka galdera pilatzen zitzaizkidan behin eta berriz nere garun txikian. Baina horrelakoetan neure buruari gogorarazten nion: "hilabete bakar bat soilik. Itxaron apur bat, eta galdera ororen erantzunak batabestearen atzati azalduko zaizkizu.

Egunak mantso iragaten zitzaizkidan eta minutuak orduak bailira sentitzen nituen. Aspertu egiten nintzela konturatu nintzen. Orduan izan zen nere sabelako bizitza laburrean abentura txiki bat edukitzea desiratu nuenean. Gero damutu egin nintzen desira hori eduki izanez.

Gaua zen, ezin dezaket zer ordu zen esan, baina berandu, oso berandu zelakoan nengoen. Nere ama ez zegoen lotan eta bere ahotsa entzuten nuen, neri maitekiro hitzegiten zidalarik, baina honako hontan dardar egiten zioten ahots kordak. Normalki ordu hauetan aitaren ondoan egoten zen goxo goxo, baina gau madarikatu hartan ez. Bakarrik zegoen, aita noiz helduko zain.

Ez nekien zergatik, baina zerbait oso txarra zetorrela susmatzen zuen. Zoritxarrez, arrazola neukan.

Nere aitaren pauso hotsak entzun nituen gela barruan sartzen.

Zer ordu dira hauek etxeratze? -itaundu zion amak dardara gero eta gehiago nabaritzen zitzaiolarik.

Pentsatzen egon naiz orain arte. - ihardetsi zuen aitak serio-ski- Duda ugari nituean haurri buruz, baina azkenean konklusio batera iritsi naiz: Gu bion onerako umea ez dugula eduki behar pentsatzen dut. Ez zegoen hau gure asmoen barruan, eta hoberena, oraingoz behintzat, abortatzea izango da. Geroago, agian, edukiko ditugu nahi hainbat ume.

Ba... baina... zortzi hilabete ditu jada...eta...

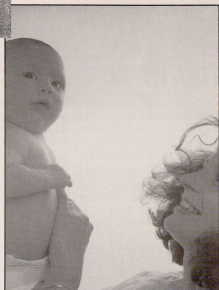
Bai, zortzi hilabete behar izan ditut erabaki hau hartzeko. Baina dena erabaki dut eta ez dago bueltarik.

Nere amaiera zela konturatu nintzen, mundua ezagutu gabe hilko nintzen.

Amaren bihotz taupadak nabaritzen nituen gero eta azkarrago, eta gero eta ozenago. Nere belarrietatik sartzen zitzaizkidan erritmo biziz tanbor hotsa bailtzan. Buruan behin eta berriz errepikatzen zitzaizkidan, gero eta altuago, gero eta azkarrago... bum, bum, bum, bum,...

Esnatu nintzenean dena lasai zegoen. Nere amaren bihotza pixkat lasaia zegoen, eta nire buruko mina arinagoa zen.

Lasai seme, dena konponduko da, ez egin kasurik zure aitaren hitzei. Bart gauean, ia galdu zintudan eta orduantxe konturatu nintzen benetan eduki nahi zaitudala. Orain, zure aitak ezin digu minik egin, hospitalean baigau. Maitea, hemendik urrun joan eta bizi berri bati ekingo diogu, zuk eta biok bakarrik. Maite zaitut.

Inoiz ez nituen amaren hitz lasaigarri haiek ahaztuko, inoiz ez. Nere amak ni aukeratu ninduen bere senarraren alden, eta erakutsi zidan beste inor baino gehiago maite ninduela mundu honetan. Egun horretan promes egin nion nere buruari bera izango zela bizitza horretako pertsonarik garrantzitsuen batirako.

Aste bete igarota, amaren bihotz taupadak bere betiko erritmora itzuli zirenean konturatu nintzen salbu geundela.

Pentsatzen hasi nintzen egun gutxi barru atera beharko nintzela. Baina jakingo al nuen noiz iritsi zen uea? Nola asmatuko ote nuen? Inoiz ez zitzaizkidan galdera horiek bururatu eta ez nekien zer egin behar nuen. Gau hartan ezin izan nuen lorik egin, eta inoiz baino gutxiago jan nuen. Esku eta hankak etengabe mugitu nituen oso artaga bainengoen.

Hurrengo goizean konturatu nintzen horrenbeste mugitzeagatik buelta eman nuela, buruzbehera nengoela bada. Nere begien aurrean zulotxo bat ikusi nuen, oso txikia. Hori izango al zen mundu berrira joateko pasabidea? ezinezkoa.

Nere gorputza hori baino askoz handiagoa zen. Baina beno, horrek zirudien irtenbide bakarra. Hortik irteten saiatu beharko nintzen beraz. Aurrera ba! Bultza eta bultza hasi nintzen eta nere amaren ohiuak entzuten nituen, Bera ni bezain gaizki pasatzen ari ote zen?

Burua atera nuenean ezin deskriba ditzaket sentitu nituen sentsazio berri guztiak, baina hala ere gorputza ateratzen kontzentratu behar nintzen. Esku gogor batzuek burutik tira egin zidaten eta horiei esker irten nintzen guztiz kanpora. Negarrez hasia izan zen nere lehenengo erreakzioa, baina gorputz bigun eta leun baten gainean utzi ninduten eta nere ama zela jakin nuen bere bihotz taupadengatik. Momentu horretan begiak irekitzeko umea heldu zela pentsatu nuen. Bertan nengoen nere amaren besoengandik babesturik, eta bere irripa eta begi goxoek laztantzen nindutelarik.

Momendu horretan munduko haur zoriontsuena nintzen ni. ○

BEÑAT EGUES

AUTO - ESCUELA

ALZAGA

A-1, A-2, B, C, D, y E
KARNETEN TRAMITAZIOA

Zonak eta Une Berri On!!

Uranzu, 37
Tel. 62 16 27
Fax 62 33 95
IRUN

Zuloaga, 12
Tel. 64 16 23
HONDARRIBIA

C/Fuenterrobio, s/n.
Tel. 61 72 12
IRUN

NIRE BIZITZA

aixo, lagunok! Ni xake-joko dotore bateko erregina naiz. Edo hobe esanda, izan nintzen, orain dela asko, zabortegi hontara iritsi baino lehenago. Ez nintzen orain plastikoz egiten diren xake-fitxa arrunt eta itsusi horietakoa. Ez! Haritz sendo baten egurrez egindako erregina baizik. Oso dotorea nintzen. Gepeto famatuak egin ninduen bere eskuz. Bai, oso ederra izan nintzen garai hartan. Hala ere, akats bat nuen. Beno, akatsa, akatsa ez, baina jende askok hala uste zuen, beltza nintzen, hara nire akatsa! Horregatik nago hemen, eta orain, entzun nahi duten guztientzat, hara nire historia:

Ni, hasieran, haritz baten adar punta nintzen. Baina egun batetan, gizon bat etorri eta haritza moztu zuen.

Etxe handi batetara eraman zuten haritza eta han adarrak moztu zituzten. Haritzaren enborearekin nahai dotore bat eta lau aulki egin zituzten. Beste adarrak ere armairu, ohe eta sehaska bilakatu zituzten, baina beste adar bat eta nirean, nahiko trikiak ginenez, zakarrontzian bukatu genuen.

Gepetok atera gintuen zakarrontzitik eta bere etxera eraman gintuen. Hor azala kendu zigun eta xake-joko bat egin zuten gurekin. Oso ederrak ginen denak. Aurpegiak, eskutxoak eta soineko politak egin zizkigun. Niri erregina izatea tokatu zitzaidan, oso zapata politik egin zizkidan. Beste erregina baino askoz politagoa nintzen.

Gero barniza eman zigun. Besteari niri baino lehenago eman zion eta zein polita geratzen zen ikustean, pozik jarri nintzen, oso ederra izango nintzelako. Baina... Oh! Ez!

Barniza jarri baino lehenago, beltzez pintatu ninduen. Hala ere, polita nengoen. Baina, hori ez zen pieza txuriek pentsatzen zutena eta iseka egiten ziguten, niri eta nire familia guztia.

Behin andre gazte bat eta bere semetxoa sartu ziren etxera. Ikusi egin gintuzten eta haien etxera eraman gintuzten.

Askotan jokatzeko zuten gurekin.

Egun batetan, jokoan geundela, zaldi txuri batek nire ondoan egoten zen alfila jan zuen. Alfila oso laguna nuen nik. Oso jatorra zen.

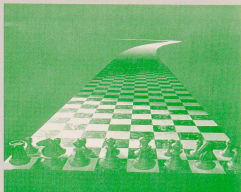
Orduan nik zalদিari bultza egin nion. Hain haserre nengoez, ez nintzen konturatu dorre txuria nire parean zegoela. Orduan dorrea niregana hurbildu zen eta ni nengoen karratuan jarri zen. Esku batek altxatu eta kutxa batean sartu ninduen.

Kutxak bi zati zituen. Beste aldean nik bultzatutako zaldia zegoen. Ni nengoen aldean, berriz, alfila.

Oh! Maiestate hori! -esan zuen alfila-. Oh! Nire erruagatik jan zaituzte! Ez zenuen egin behar!

Lasai, alfili! Ez du axolarik! -esan nion.

Ikusiko duzu zuk. erregina ziztrin hori! Nire erregina

etortzen denean, esan egingo diot eta eskarmentu on bat emango dizut.

Beraz, gero gure peoi bat etorri zen, gero beste bat, gero gure dorrea, eta gero... gure errega!

Partida hura galdu genuen, beraz. Gau hartan kutxaren beste aldean festa handi bat egon zen. Denak dantzan zeuden eta afari gozo bat egin zuten.

Behin, gure dorre batek, erregina txuria jan zuen.

Gau hartan, borroka ikaragarri bat egon zen.

Erreginak ostiko bat eman zion dorreari eta koska bat egin zion alde batetan. Handik aurrera dorre gaixoak okerturik ibili behar izan zuen beti.

Baina okerrean ez da hori. Okerrean iseka egiten hasi zirela da.

Beltz nazkagarriak! Joan hemendik! Beltzek Afrikan egon behar dute! Kanpora hemendik!

Gu, kutxatik atera behar izan ginen eta lurtean egin genuen lo.

Kutxaren tapa isterakoan, bi zatiak banatuta geratzen ziren eta orduan lasai egoten ginen.

Egun batetan, gure jabeari hitz hauek entzun genizkion:

Dorre beltz horrek ez du asko iraunduko. Bota egin beharko da.

Ez genuen gehiago ikusi dorre hura.

Eta jokoak bete gabe zegoenez, ez zuten gehiago gurekin jolasten.

Urte asko pasa ziren. Hamar gutxienez.

Egun batetan, kutxa ireki egin zen. Haur bat zen:

Aita, Aita! Goazen jolastera!

Bale! -esan zuen aitak.

Lur zuri-beltzeko tablêroan jarri gintuzten, berritua.

Oh! Pieza bat falta zait! -esan zuen haurrak.
Itxoin pixkatean, dorre beltz bat jarri zuten zaldiaren ondoan.
Gu baino askoz txikiagoa zen eta plastikozkoa zen.

Buuuuuuuuuuuuuu! Nik nere amarekin joan nahi dut!
Buuuuuuuuuuuuuu!.

Lasaitu zenean, partida hasi zen.

Baina laster bukatu zen, medikuarengana joan behar zutenez, ez zutelako partida bukatu.

Urteak pasa ziren eta "partixisa" izeneko joko bat asmatu zuten. Eta gero "monopolia", "antzarraren jokoa" eta gero "kartak". Ez dakit zergatik, jendeak joko hauek nahiago zituen xakea baino. Eta gu ahaztuta geratu ginen, berriz.

Hogei urte geroago, etxe hartako jendea beste leku batetara zijoala entzun genuen kutxa barnetik.

Egun batetan, kutxa ireki egin zen.

Zer da hau? -esan zuen kutxa ireki zuen haurrak. - Ah! Xake joko bat! Aita! Zer egingo dut honekin?

Zerekin?
Honekin!
Aita etorri zen.

Ah! Gogoratzen naiz! Txikia nintzenez, behin edo bitan jokatu nuen honekin!

Eramango al dugu?
Ez dut uste sartuko denik.
Eskuetan eramango dut.
Roberto! Adolfo! -entzun zen.
Bagoaz ama! -esan zuen semeak.
Gure kutxa aulki baten gainean utzi zuten irekita.

Katu bat etorri zen eta kutxa guztia lurrera bota zuen. Ni, bueltaka, ixkin batetara joan nintzen.

Ordu erdi beranduago, semeak aurkitu ninduen.

Aita! Erregina beltza!

Orain, errege txuria, bi peoi beltz, peoi txuri bat, zaldi txuri bat eta alfil beltza bakarrik falta dira.

Taxia behean zai dago, Adolfo! -entzun zen berriz amaren ahotsa.

Beno, seme, berdin da! Aurretik dorre bat falta zen ere!

Geroztik ez genuen inoiz gehiago jokatu.

Egun batetan, erregina txuriaren gainean erori nintzen nahi gabe, eta honek ostiko batez, hanka bat puskatu zidan.

Ezin nuenez zutik egon, laster zakarrontzira bota ninduten. Eta hemen nago geroztik.

Eta hemen egongo naiz, pipick jan arte ○

UXUE PASCUAL

Arroka-Berri

ERRETEGIA

Zorlonak eta Urte Berri On !!

Faroko Bidea

Tel.: 64.27.12

HONDARRIBIA

URRATS

Zorlonak eta Urte Berri On !!

OINETAKOAK

Bernat Etxepare, 1

Tel. 64 31 90

HONDARRIBIA

ENDANEIA

LORE ETA LANDARE MINTEGIA

ENDANEIA Baserria

Tel. 64 17 10

HONDARRIBIA

ZORIONAKI

MALENKONIA

Zuhaitzen haizeak
gauaren musika
ezartzen du;
hostoak dantzan.

Eta berdea, berdea
odolez bustia
adarretan dilindan;
txoria kantan

Ura dario zerutik
egun goibela da
eta ene arima uzten dut
amodioaren zalantzan.

Eta eguzkia, eguzkia
izkutatzen doa;
adarrak eta hostoak
eta nire arima
gelditu dira
kulunkan.

KALEAN BIBOLINA JOTZEN DUEN IRLANDAR NESKARI

Neska, zuk erakutsi zenidan zelan dirau bizia
orduz ordu, ia
musikaren segundu guztiak...

Esan zenidan musika ixileraztea hilketa
bezala zela....
zure irribarrea urratzea,
hura bai litzatekela
hiltzea....

Une batez Irlandatik joanak
ginen -egun lainotsu hartan-
baino zurea zen askatasuna
eta nirea katearen zama
astuna...

Agian egunen batean ikusiko bagina, ai!
berriro ikusiko bazintudan noizbait...
noizbait....

IZENAK

Izenak utzi genituen
itsasoaren bestaldean,
eta arimaz jantzirik
biluztu genituen ere
geure pentsamenduak,

SELECTED POEMS

geure pentsamendu sakonak.
Uretan murgildu ginen
ito guztiak maite nahian...
Zurbiltasunaren jabeak
izatea lortuko dugun
momentu horretan
orduan soilik-
izango gera askeak.

“AINHOARI GUTUNA”

Ainhua
kuttunari...

Haizean dabilzan enarak
neguarekin joanen dira;
zuk ere nire begietan
kabiak eginak zira.
Haiekin, otoiz, egin ezazu
udaberrian hunantz bira,
iraganeko denbora jinaz
oroituko bait gira.

Joaitiaren grinak dauzkat
oraino jasan behar,
niore baitan beitu
hainbaat atsegabe eta gar;
agian ez dugu inoiz
inoiz ezagutuko elkar,
halantx nik malerus
egun osoz niz nigar.

AMETSA

“-Maite zaitzaket”- esan nion
baino gauak ez du
kupidarik

“-Agian”- erantzun zidan
eguzkia irten zen une
berberan

Egun harek bazuen
behazun zapore
mikatza

Gau harek erakutsi zidan
zelan diren hauskorrek
ametsak....

ZU ZARA COLOMBINE (EDO CARMEN)

Pierrot bihotz-hautsia
maiz zure alboan,
maitasunaren itzalean
marioneta zaharren antzera.

Nire mundua gauaz
estalita dago; zurea, aldiz
eskuartean suspertutako
lore printzaz betea.

Harlequin duzu itxaroten;
bere begi mardulez zaitu
inguratuko, eta laztanduko...
zorionaren atea izango ote?...

Orduan pentsa ezazu nigan
nola nire tristura eta etsipena
bihurtzen diran poz eta itxaropen
zure zoriontasunaren alboan.

PARISE

Parise malkoz estalia
soinu baten hotsa airean
eta maitasunaren usaina
teilatutako guztien gainean.

Sena ibaiaren alboan
osteratzean maitaleak,
ilargiak gau orotan
izkutatzen ditu desioak.

Notre Damen kanpainak
hildakoentzat jotzen dute;
nire bihotza oihuka ari da:
Nerval, Rimbaud, non zabiltzate?!

Eguzkiarekin batera
joango naiz ihesi;
bakardadearen gailurrean
neu naiz morroi eta nagusi.

Quartier Latin-en barne
abiatzen dira nire pentsamenduak;
"Concorde plazara iritsitakoan
utzi egin nahi dut mundua".

Pariseko tristura nekatua
sartu egin zait zainetan.
Basamortua eta heriotza
teilatu ororen barnean.

SENTIMENDUEN ERRESUMA

Sentimenduen erresuma
erori da
aintzinean Grezia eta Erroman
erori ziren antzera.

Burnizko gizonak
burnizko oholetan
sortzen dituzte
beren burnizko haurrak.
Haragikortasuna ukatuz
bilatzen dute
sentimenduen erresuma,

bihotzik gabe...

Geroaldirik gabeko
unea,
lehenaldia errotua...
Iluntasuna izkin guztietan...
Eta plaza bakoitzean
begirik gabeko haurrak
buruz behera eskegiak,
hanketatik zintzilikatuak,
odola jarioan....

Desioak ukatuz
jarraitzen dute
beren jainkoen
mandamenduak,
begirik gabe...
Kanosantuko harriak
xamurragoak
bailiren
ehortzen dituzte
lurpean
beren marmorezko
haragi
ustelduak.

NIKOLAS AROZENA

**ARGAZKIAK
ORDUBETEAN**

Zorionak !

Itasargi, 3
Tel.: 64 57 65

20280 HONDARRIBIA

Zorionak eta Urte Berri On !!

Santiago kalea, 9
Tel.: 64 02 56
HONDARRIBIA

**GIZONEZKOENTZAKO
ILEAPAINDEGIA**

ZORIONAK!!

TIRRIA

Beñat Etxepare, 18
Teléfono 64 58 30
20280 HONDARRIBIA

GREKAR OLERKI MITOLOJIKOAK

I. LEANDROREN HERIOTZA

“Leandro en mar de fuego proceloso,
su amor ostenta, su vivir apura;...”

Nire maitea
urbazterrean bizi da;
nire maiteak
Leteoren kantak abesten ditu;
nire maiteak
ni nau maitetzen.
Eta ni,
urbazterrerraino igeriz noa;
eta nik,
bere kantak entzuten ditut;
eta ni,
beragatik ito naiz.

II. IKAROREN HERIOTZA

...Icaro, en senda de oro mal segura
arde sus alas por morir glorioso”
Quevedo

Egun batean jaiki nintzen
itsasoaren bazterrean;
eguzkiaren izpiak
isladatuz zihoaizten
berriro zerurantz.
Pentsatu nuen orduan,
nik ere, nik ere
eguzkirantz joan nahi nuke
hegaldatuz, hegaldatuz...
Baino eguzkia soilik
hegaldatu zitekeen;
ametsak soilik
hegaldatu daitezke;
herioa soilik
hegaldatzen da...

III. BERENICE

Bereniceren adats horiak
eguzkia bezain diztiranteak.

Bereniceren begi nabarrak
zeruko izarren parekoak.

Bereniceren gorputz liraina
lili zurien antzekoa.

Bereniceren heriotz laburra
nire bizitza bezain luzea.

IV. TESEO ETA MINOTAUROA

“Me lanzaron al laberinto
de Creta
porque me sabían
enamorado de
Minotauro...”
Gioconda Belli
("Del diario de
Ariadna")

Creta aintzinean,
ezti eta gatza
zerutik behera,
itsasotik gora,
maitasunaren bilaketa
biziaren ardatza

Ariadnaren maitasun bikoitzak
airean uzten du
grinaren zama,
etsipenaren lazgarritasuna.

“Minos infermuko zaindaria
laberintoaren erregea
nire bihotzaren heraillea”.

Amodioaren laberintoan
Minotauroa da jabe;
“Ariadna!, Ariadna!...”
zazpi aldiz du hots egin Teseok
erantzunik jaso gabe;
begiak dardarez, ahotsa nigarrez
bihotza jausi zaio laberintoan bame.

Amodioaren neurri bakarra
heriotza izanez
bikoitza da ere
Ariadnaren suizidioa.

V. HAIZEAREN GOGOETAK

Haizea izanez ez dut bizi nahi

itsasoa izatea nahiko nuke
haren izurdi eta baleekin
betirako ametsan;
eta itsasoak esan zuen:
Ai! Nor ote izan haize!

Haizea izanez ez dut bizi nahi
sua, sua izango banintz
indartsua izango nintzateke,
hil bezain presto berpiztu,
hala ote da betirautasuna?
eta suak esan zuen:
Ai! Haizea, haizea izatea...

Haizea izanez ez dut bizi nahi
lurra izatea gustatuko litzaidake;
mugikortasunaren ukatzea,
grinaren zamak senditzea...
eta lurak esan zuen:
Ai! Nor ote izan haizea!

VI. ORFEOREN KANTUA

"Si de mi baja lira
tanto pudiese el son que en un
momento
apacase la ira
del animoso viento
y la furia del mar y el movimiento"
Garcilaso de la Vega "Oda a la
flor de Gnido"

"Zazpi soka dauzka
nire lirak,
hondoratutako etsipena
nire arimak,
Kantuz dut abesten

nire maitearen heriotza
zertarako amestu
haren berpizkuntza!
Infernuetako argonauta,
Eurydizeren erregea,
jarraitu izan banu
Hades zaindariaren legea...!
Orai animaliak besterik
ez didate egiten kaso;
ez ahal det nahiko
zigorra jaso?!
Zazpi soka ditut lepoan
hiltzeko neure burua;
oraintxe aurkituko dut
Eurydize eta infernua."

Zazpi izarrek dute osatu
zeruan konstelazioa;
Orfeo eta Eurydize
lotu dute beren amodioa,
zazpi sokazko madarikazioa.

VII. ULYSEREN ZAKURRA

"Iristen ari zara, Ulyses, Itacara,
eta irrika behatzen duzu etxera.
Baina ba al dakizu zer kaustuko
duzun?"
Sarrionandia "Izuen gordelekuetan
barrena"

"Lorsqu'il fut de retour enfin
Dans sa patrie le sage Ulysse
Son vieux chien de lui se souvint
Près d'un tapis de haute lisse
Sa femme attendait qu'il revint"
Apollinaire "Alcools"

Ihesaren ihes dabiltzanak
ez dira inoiz iritsiko
Itacara.
Ez dute inoiz jakingo
geutariko zoinbat galdu dugun
bidean...
Eta itzultitako garaian
nola dugun galtzen azkeneko
hondarea...

Amaitugabeko oihal batek
estaliko nau ehortzitatokan
eta zakur leial batek
lagunduko nire azken bidaiean.

BIDEA

oy soñando caminos.”

Nere bizia, arrats bat, bide bat.
Iluntasuna nabaritu dut,
Gogoeta
Ilargia mehe, herria alai
izar dizdiratsuak, berde?

Gauhontza uluka, zakurra zaunkaka,
zaldia intzirika
eta ni?
Erreguka, agian.

Beldurra bizitzen ari naiz
bizitu nahi dut,
ahantzeko saio ote?

Ene bizimoduaz arrun nakust,
ez dut ezagunik, ez eginbeharrik,
beharrik bai, ordea.

Ez dut besterik gogoan.
Gainera, nere laguna, lagun minena...

Izarrak dizdiz egiten didate, alai dagertza
berde daude.
Momentu hura, zure itxaropenezko begi haiek,
zure ezkutuko begirada ahanztezina...

Arin, pausu seguruz;
arima pisu,
bere gartzelatik atera nahiean, akaso?

Min dut barrenean,
gorputza bizkor,
arima pisu.

Eta askatasuna, nork?
Muxu hura, ezkutuko ikuitu haiek,
zure irria,
zure begirada.
Begiek, “nahi zaitut”
Bihotzez... faltsu?

Nere kidea, bion kidea,
nere laguna, nahiago, NAHIAGO.
Gogor zait oroitzea. Justua?

Ezin kexa,
ezin nere sumina adierazten ahal,
laguna galtzen?
Urruntzen bai, dagoenekotz.

Ez gara ongi portatu
badakizu, badakit.
Baina ezin haserretu

zure begi berdeek eragozten didate,
zure begirada sakonak,
zure begirada gatibagarriak.
zuk.

Bidea amaierarat heldu da,
ez naiz ia ohartu,
herria dator, egunerokotasun iraunkorra.
Badakizu gogotik aldenduko ez zataizkidala.

“Voy soñando caminos” Machadok.
eta nik?

Nik zu zaitut amets.

IRATI BERAU

NERE AITONARI

an zegoen txalupa tipia,
eta bernean, aitona eta iloba gaztia.
Kilin-kolonka itsaso zabalean,
lasaitasun eta bakardadean,
mugarik gabeko parajea.

Laister zen goiztira,
hodei artetik sartzen hasia zen argia.
Ur gardatsaren gainean dantzari,
xori\$oak zebiltzan kantari,
itsasoko uhainei adi.

Oro zen ederra mutilarentzat,
hala lorea erlearentzat.
Kilin-kolonka txalupan,
aitona maitearen ondoan
liluraturik itsasoan.

Aitona zahar haren azpian,
marinel ausart bat zen agerian.
Arte zuhaitza bezain gogorra,
itsasoa bezain bate eta azeria bezain bizkorra.
marinel anitz bezala, belarritik nahiko gorra.

Bapatean, aitonak eskua bihotzera zuen
zuzendu,
barruko mina ezin zuen aldendu.
mutila geratu zen aitonari begira,
malko batek ihes egin zion aurpegira,
ezer txarrik ez gertatzea zuen desira.

Aitonak mutilari soegin zion amultsu,
ez zegoen besteetan bezain berritsu.
bigarren eskua, sorbaldan zion jarri,
bere iloba maitagarriari,
doi bat irauteko egarri.

Mutikoak hilko zenentz zion galdetu.
Aitona ez zegoen baietz emateko gertu.
iloba geratu zen erantzunaren aiduru,
baina, aitonak jada, ezin zion erantzunik
zuzendu.
aitona maitea, itsasoan bait zuen galdu.

Iloba txikiaren negarrak,
tristetut zituen itsas bazterrak.
Aitona gogor zuen besarkatu,

eta ez zuen, malkoak garbitzeko ere, askatu.
Han geratu zen pena eta bakardadearen
esklabu.

Mutiko gaztea geratu zen pentsakor,
aitona heldu zuen gogor.
Txikitatik aitona itsasoan zen ibilia,
eta zahartzaroan berriz, bere txalupan hila.
Etxeko sua, etxeko hautsez itzalia.

Aitonaren gorpua, itsasora zuen jaurtiki,
bakean deskantsa zezan, lasaiki.
Aitona ondoratzen zen bitartean,
malkoak ziren nagusi mutilaren begietan,
goiz triste zein mingots harretan.

Iloba, hagitz zen penatu,
eta, aitonaren omenez, marinela izatea zuen
pentsatu.
azken malkoa begietatik kendu,
aitona kuttunari azken begirada bat zuzendu,
eta, kilin-kolonka, txalupan zen aldendu.

HAITZ ARZAK

Jaiotzak:**URRIA**

- 1ean: UNAI Berrotaran Santos
Gurasok: Adolfo eta Mª Angeles.
- 3an: MIRIAN Laguna Egizabal
Gurasok: Francisco eta Ana Maria.
- 3an: JOSE RAMON Ferro Alvarez
Gurasok: Jesus eta Mª Teresa.
- 4an: XABIER Olaizola Idiakez
Gurasok: Gorka eta Miren Bakarne.
- 7an: EUKENE Sagarzazu Amunarriz
Gurasok: Jesus M^a eta Miren Jasone.
- 16an: NEREA Sarriegi Atienza
Gurasok: Jose M^a eta Mª Jose.
- 17an: ARITZ Makeda Rebollo
Gurasok: Felix eta Juncal.
- 18an: ODEI Sagastizabal Iharra
Gurasok: Ignacio eta Yolanda.
- 20an: PABLO Gisasola Agra
Gurasok: Felipe eta Maria.
- 26an: JON Salvador Diaz
Gurasok: Armando eta Mª Cristina.
- 28an: XABIER MIKEL Alkain Lazkanonitburu
Gurasok: Josu eta Edurne.

AZAROA

- 6an: NAHIA Puente Gutierrez
Gurasok: Luis Manuel eta Angeles.
- 15ean: LEIRE Olasagasti Lizarraga
Gurasok: Jose Bernardo eta Izaskun.
- 18an: PAULA Muñoz Beunza
Gurasok: Fernando eta Mª Luisa.
- 24an: BORJA Alberdi Esuain
Gurasok: Jose Ramon eta Lourdes.
- 26an: MELCHOR Amunarriz Ollokiegi
Gurasok: Fermin eta Mª Puy.

Ezkontzak:**URRIA**

- 11ean: Jesus Mitxelena Del Campo, Irungoa eta
Cristina Gonzalez Pellegriñ, Hondarribikoa.
- 12an: Gotzon Karla Novales Cañal, Pasaikoa eta
Mª Lourdes Iza Etxegarai, Hondarribikoa.
- 13an: Emilio Diaz Del Rio Morales, Hondarribikoa eta
Monica Fernandez de Casadevante, Irungoa.
- 14an: Luis Erauskin Agirre, Irungoa eta
Ana Isabel Hernandez Moreno, Hondarribikoa.
- 20an: Angel Tomas Perez Torre, Hondarribikoa eta
Mª Cristina Sagarzazu Malvido, Hondarribikoa.
- 21ean: Julian Lazkanotegi Atxukarro, Hondarribikoa eta
M^a del Mar Ramos Herguedas, Errenterikoa.

22an: Francisco Javier Cabrera Bernardo, Donostiakoa eta
Virginia Ruiz Barreneitea, Hondarribikoa.

23an: German Gardel Gomez, Hondarribikoa eta
Eva Ruiz Teruel, Hondarribikoa.

28an: Miguel Angel Barragan Larreta, Iruñakoa eta
Olga Sanz Aguado, Hondarribikoa.

AZAROA

- 11an: Inigo Alkain Kanpandegi, Hondarribikoa eta
Miren Josebe Arsuaga Andersen, Beasaingoa.
- 11an: Francisco Etxaide Muñoa, Hondarribikoa eta
Rosa Mª Lopetegui Leiza, Irungoa.
- 18an: Tomas Lekuona Abechuco, Hondarribikoa eta
Mercedes Tife Susperregi, Hondarribikoa.
- 25ean: Alfonso Estevas-Guilmain Rodriguez, Hondarribikoa eta
Mª Reyes Almarlegi Eloegi, Tolosakoa.
- 25ean: Jose Mª Perez Garcia, Irungoa eta
Karmele Sistiaga Zuzuarregi, Hondarribikoa.
- 25ean: Miguel Galarza Pardilla, Hondarribikoa eta
Mª Jose Burguete Larraide, Irungoa.

Heriotzak:**URRIA**

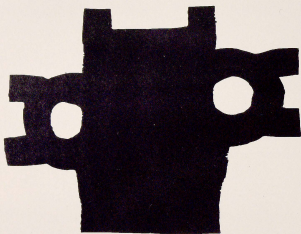
- 1ean: Felix Perez Ezenarro, 89 urtekoa
Gabarri Kalea. Lore-Eder.
- 3an: Jose Mª Sistiaga Armendariz, 69 urtekoa
Bernat Etxepare, 20.
- 8an: Leonides Leon Moreno, 91 urtekoa
San Gabriel Egoitza.
- 15ean: Bernardo Iridoi Berrotaran, 88 urtekoa
Jabier Ugarte, 6.
- 16an: Mª Rosario Oianguren Perez, 79 urtekoa
San Gabriel Egoitza.
- 21ean: Carmen Alvarez Recari, 77 urtekoa
Santa Engrazia. Bazter-Goxo.
- 23an: Jose Ignacio Maiz Medina, 44 urtekoa
Mendelu, 36.

AZAROA

- 14an: Julian Rodriguez Trenado, 41 urtekoa
Murrua, 10.
- 15ean: Ramon Amunarriz Alza, 59 urtekoa
Santiago Kalea, 7.
- 17an: Alicia Martinez Lekuona, 27 urtekoa
San Pedro Kalea, 51.
- 25ean: Alfonsa Alza Exposito, 90 urtekoa
San Gabriel Egoitza.
- 25ean: Fernando Agirre Ezenarro, 89 urtekoa
Guadalupeko Ama, 2.

Argitarapen honen edizioko laguntzaile:

En la edición de esta publicación colabora:

kutxa fundazioa

fundación kutxa